

PRZEDPŁATA „Kraju» wynosi kwartalnie: w Petersburgu rb. 2 k. 50; w Cesarstwie i Królestwie rb. 3; zagranicą rb. 4. W tym samym stosunku półrocznie i rocznym. Miesięcznie w Petersburgu, Cesarstwie i Królestwie rb. 1. Numer pojedynczy z kartą album. 25 kop. Biura: Redakcji i Administracji: Petersburg, kanał Jekaterynski N. 82; Warszaw. oddziału: Marszałkowska N. 119.

KRAJ

OGŁOSZENIA: za jednoszp. wiersz drobn. pisma (nonpareil) lub jego miejsce: na str. białych 18 k., na 1 str. okładki 50 k., na innych 30 k. W działach: Zaślub. i Zaręcz. 50 k., Nekrolog. 50 k., Doniesienia 50 k., Nadesłane (w tekście) 75 k., Zawiadomienia (w działach ilust.) 1 rb. za wiersz. Za dołącz. Aneksów 75 rb. opr. opł. poczt. Załączniki—dodatki (razem z tekst.) za każdą kartę (2 str.) po 75 rb., opr. koszt. druku i pap.

Og. zb. № 1084

Petersburg, 11 (24) kwietnia 1903 r.

Rok XXII. № 15

Księgarnia Polska w Moskwie LEONA PIETKIEWICZA,

Moskiewski zaułek № 15, naprzeciw placu. Zamówienia z prowincji załatwiane z całą sumiennością i możliwą szybkością, na żądanie za zaliczeniem pocztowym!! (5235)

Na święta Wielkanocne poleca prawdziwą Starke litewską, wyrywana przez bardzo długie lata w wąskich beczkach, dom handlowy Bracia Z. i I. Dowojno w Wilnie.

Starke tę, w ilości 50,000 butelek, kupiła przez nas od znanego w kraju obywatela p. Stanisława Montwiły, sprzedającego hurtownie i detalicznie po cenie od 4 do 12 rb. za butelkę. Ekspedycja kolejną i pocztą za zaliczeniem. Adres: Wilno, dom handlowy Z. i I. Dowojno, S-to Jerski просп., dom własny. W Petersburgu skład u p. F. Kina, Fonarny zaułek N. 9. (5169) Bracia Z. i I. Dowojno.

Wilno, Zakład Ginekologiczny
drów: Bujalskiego, Kahna, Pietraszkiewicza i A. Rymasz, przyjmuje osoby, dotknięte chorobami kobiecymi, oraz spożywające się słabości, za opłatą 1 1/2 do 3 rb. dziennie za całkowite utrzymanie. Wilno ul. Czysta (b. Bogusławska), dom własny. (5120)

Poszukiwane przez budowniczych i stolarzy zupełnie suche deski i belki dębowe sprzedam. Zytomierz, Trypolska ulica, B. Bieliński. (5277)

W Berlinie polskie chambrzes-garnie, Zimmerstr. 97, II piętro, przy Friedrichstrasse. Pokoje dziennie od 2—5 marek na osobę, także na czas dłuższy, z utrzymaniem lub bez. Dzwonek na służbę z ulicy przy wejściu. (4775) Skrzetuska.

Z powodu wyjazdu zagranicę, są zaraz do sprzedania całkowicie lub częściowo, lub do wyczerpania po złożeniu wysokiej kaucji,

PIĘKNE DOBRA, znajdujące się w gub. smoleńskiej, w odległości 12 wiorst od kolei Moskiewsko-Brzezińskiej. Nuruwany umeblowany dom, park, 100 sztuk bydła i koni, serowarnia, gospodarstwo płodozmianowe. Dobra obejmująca około 2 tys. dziesięcin, z których jest 1,000 dzies. lasu, 600 dzies. ziemi ornej reszta nawodniona łaki z dobrymi torfowiskami, które mogą być oddane do eksploatacji. Listy we wszystkich językach należy adresować pod literami A. M. A. do Centralnego Biura Ogłoszeń L. E. Metal et Co, Moskwa, ulica Miasnienka, dom Sytowa. (5274)

Do sprzedania: Motocykla z silną lokomotywą, używana, koła, bydło, łyki parokonne i jeździeckie, sprzęt, rolnicze narzędzia i różne drobiazgi, potrzebne do gospodarstwa. Ostateczna rozprzedaż 9—10 kwietnia. Szczegóły można się dowiedzieć pod adresem: Hon. et. АЛЕЛЬ-Ауль, Нур. 136, ul. Давлеканов, Н. Оренбур. (5268)

S. GLIŃSKI, poleca: znany Szuwaks, Smary i Atramenty. Warszawa, Nowy-Świat 41. (1817)

PRYWATNY DOM ZDROWIA dla chor. nerw., ul. Sienkiewicza, Lublin, Dr. OLECHOWICZ, Oddz. chor. nerw. przy szpitalu. (4512)

1870. 1882.
1896.
„Ludwig Nobel“,
Oddział Warszawski
Warszawa, ulica Miodowa № 17.
Skład odśmietankownic «ALFA-LAVAL» separatorów.
Biuro Mleczarsko - Techniczne.

Skład Warszawski stale zaopatrzony w części zapasowe do separatorów. Na miejscu uskuteczniają się wszelkie reparacje odśmietankownic. Na konkursach i wystawach separatorów „ALFA-LAVAL“ wszędzie zostały uznane jako najlepsze i odznaczone przeszło 600 najwyższymi nagrodami. Przeszło 350,000 maszyn „ALFA“ jest obecnie w użyciu, co najlepiej świadczy o ich wypróbowanej dobroci. Szczegółowe informacje, cenniki, etc. wysyłamy na żądanie bezpłatnie i franco. (1750)

Wydawnictwa GEBETHNERA i WOLFFA.
SZYMON ASKENAZY:
DWA STULECIA XVIII i XIX.
Badania i przyczynki. 1. Wydanie drugie. Cena rb. 2 k. 60.
WCZASY HISTORYCZNE.
Wydanie drugie. Cena rb. 2.
Tęgoż autora wysłały:
Przymierze Polsko-Pruskie. Wyd. drugie, rb. 1 kop. 50.
Studja historyczno-krytyczne. Wyd. drugie, rb. 2 kop. 40.
Do nabycia we wszystkich księgarniach. (1895)

DRUSKIENICKIE MINERALNE WODY.
RUSKI KREIZNACH.
Sezon leczniczy od 20 maja do 10 września. Lokal z wannami przebudowany, ze znacznymi ulepszeniami. Domy dla przyjezdnych przerobione. Informacji udzielają osobiście: w Petersburgu: dr. Orłowski, Litejny № 9, m. 1; w Warszawie: dr. Markiewicz, ul. Świętokrzyska № 17; w Wilnie: członek Zarządu Godlewski, S-to Jerski просп. № 8. Listownie: Zarząd wód, Druskieniki, gub. grodzieńskiej. (5293)

W. WYSOCKI.
FABRYKA MIODU
w Warszawie, Podwale 25.
Magazyn — Mazowiecka 3.
W Petersburgu, ulica Kazańska № 11.
— Czego się drzeasz?
— Chcę, żeby cały Petersburg wiedział, że sprzedaż miodów polskich Wysockiego odbywa się na Kazańskiej 11. (1896)

Najlepsze karmelki od kaszlu
„LELIWA“
można dostać wszędzie. (1778)

KRAJOWA WODA STOŁOWA
„URSUS“
ze źródła w „Obłęgorku“, majątku Henryka Sienkiewicza. Żądać wszędzie. Sprzedaż hurtowa: Warszawa, Włodzimierska 16 m. 2. (1639)

Na sprzedaż
majątki ziemskie w różnych okolicach w Galicji, zbadane przez naszych fachowych meżów zaufania.
Dzierżawy większych i mniejszych folwarków. (5068)
Poleca

Izba załatwień
we Lwowie, plac Dąbrowskiego I. 5.
Via Leopardi 17, Roma. Otwarty z d. 10 marca b. r.

PENSIJONAT POLSKI w Rzymie.
Willa księcia Cafarelli, blisko Palatynu, Kolosseum, Kapitolu. Urządzenie piękne i staranne, ceny w sezonie 10 franków dziennie z całym utrzymaniem. Ułatwienia dla nieznanających języka i samotnych Pań. Jadwiga Maszewska. (5175)

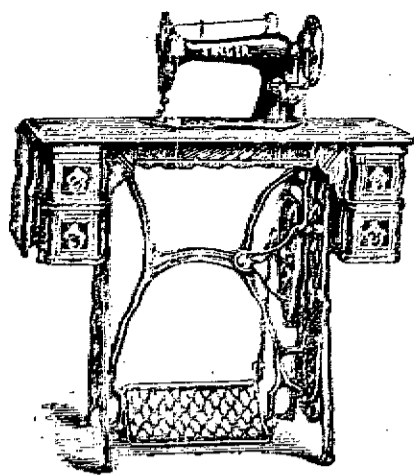
VIN St. Raphaël
Najlepszy przyjaciel żołądka.
Przepyszne w smaku. Ze wszystkich znanych win jest ono najwięcej wzmacniające, posilne i toniczne.
Compagnie du Vin St. Raphaël Valence, Drome, France. (5080)

Ważne dla budowniczych i inżynierów!
Polecam bezinteresownie młodego, uzdolnionego pomocnika budowniczego-technologa, ręką za jego uczciwość. Mińska gubernia, poczta Użłany, dominium Zamość. Aleksander Jelski. (5303)

WYPRZEDAJE SIĘ
szkółka leśna, a mianowicie: sadzonki dwóchletnie i jednoroczne akacji żółtej, buku, kasztanów, dębów, modrzewi, sosny, świerku, dziczeków owocowych i t. p., oraz nasiona leśne tegorocznego zbioru sosny i świerka w leśnictwie cimkockim J. O. księcia Radziwiłła, p. Cimkowieze (Тимковичи), Mińskiej gub. (5304)

Zakład rękodzielniczy i kursy kulinarne P. LIPIŃSKIEJ W WILNIE
pomieszczenia się na ul. Wilkomirskiej, w domu Pachman. W pierwszym uczą: kroju i szycia, kwiatów sztucznych i t. d.; w drugim sposobia na nauczycielki, ekonomki i kucharki. (5022)

Ważne dla pracowników pióra!
Osoba, ukształcona rzetelnie, skromnych wymagań, któraby mogła zdolnie, z całą sumiennością prowadzić korektę polską ważnego wydawnictwa w Petersburgu, niech się zgłosi po informację, adresując: Mińska gubernia, poczta Użłany, dominium Zamość, Aleksander Jelski. (5273)

Na wystawie Powszechnej w 1900 roku w Paryżu
Oryginalne „Singer“ maszyny
 przez międzynarodową komisję ekspertów zostały zaszczycone najwyższą nagrodą:
 Grand-Prix.

„Oryginalne Singer“
 Maszyny do szycia.

MASZYNY SINGERA są najlepsze i najczęściej używane w świecie.
 MASZYNY SINGERA są niezbędne dla użytku domowego.
 MASZYNY SINGERA ze wszystkich maszyn najczęściej się nadają do wyszywania.
 MASZYNY SINGERA wzorowej konstrukcji i wzorowo wykonane.
 MASZYNY SINGERA są najtrwalsze i najczęściej produkcyjne.
 Bezpieczne lekcje szycia i wyszywania.
 Oryginalne Singer maszyny, w ilości przeszło 400 gatunków, są do nabycia tylko w magazynach własnych.
 Oryginalne Singer maszyny w całym świecie uzyskały uznanie, jako najtrwalsze i najczęściej produkcyjne.
 Oryginalne Maszyny opatrzone są stemplem fabrycznym z nadpisem „The Singer Manfg. Co.“
 Firma posiada magazyny własne: w KIJOWIE, KRESZCZATYK 46 d. Kane; Aleksandrowska 32, d. Brockiego. (830)

— Kupiłeś sobie kapelusze?
 — Kupiłam.
 —ładny czy modny?

Najlepszy środek kosmetyczny
 na świeżość i czystość twarzy.

Źródło piękności.

Patent w Anglii.

Krem CAZIMI
METAMORFOZA
 przeciw piegom

Wyfancyjny do-
 wód autentycz-
 ności — podpis:
CaZimi
 Bez tego podpisu — fałszywany.
 Sprzedaje się we wszystkich ap-
 tekach, składach aptecznych i
 perfum.

Główne składy w domu han-
 dlowym (5193)

I. B. SEGAL
 w WILNIE I ODESIE.

AGRONOMOWIE

L. Zdrojewski i K. Grabowski.

Kijów, Kreszczatik 29 (tel. 924).

Urządzenia gospodarstw. Inspekcja i
 kontrola. Nasiona. Nawozy sztuczne. Za-
 fatwian. interesów przem. rolnych. (833)

NA EGZAMINIE. — Kiedy najlepiej
 siać owoce?

— Na trzy dni przed deszczem, panie
 profesorze — odpowiada uczeń — agronom.
 (Kolce)

POŁUDNIOWO-RUSKIE
DNIEPROWSKIE TOWARZYSTWO METALURGICZNE

Zakłady Dnieprowskie

Herb Państwa
 na Wszechro-
 syjskiej Wysta-
 wie w Niżnim-
 Nowgorodzie
 w r. 1896.

Wielki Medal
 Złoty na Pa-
 ryżkiej Wszech-
 światowej Wy-
 stawie w ro-
 ku 1889.

Zakłady położone przy stacji „Trytuznaja“, Jekatery-
 nińskiej dr. żel.

Marka fabryczna żelaza.

ZAKŁADY DNIEPROWSKIE WYRABIAJĄ:

Burawiec bessemerowski, biały, odlewniczy i spiegel.
 Szyny wszelkich typów dla dróg żelaznych, parowych i
 konnych.
 Szyny profilów lekkich dla kopalń etc.
 Szynowe łączniki.
 Obręcze.
 Osie do parowozów, tendrów i wagonów.
 Stal resorową.
 Belki walcowane, I i kształtu | — |
 Żelazo kolumnowe i kolumny.
 Wały walcowane do transmisji.
 Blachę stalową i żelazną.

Rury wodociągowe lane od 3" do 12" średnicy.
 Żelazo dwukątowe, pługowe, katowe, teowe T, sztabowe
 płaskie, obręczowe, kwadratowe, okrągłe, półokrągłe
 rusztowe, żelazo spajane i lane, oraz stal.
 Drut walcowany do 5 mm. średnicy, ze spajanego i lanego
 żelaza, oraz stali.
 Kotły parowe zwyczajne i wodnorurkowe.
 Rezerwoary i kadzle.
 Formy mostowe, włączania dachowe.
 Kafary do szymbów.
 Żelazne wagoniki dla kopalń.
 Wexle i krzyżownice.

ODLEWY STALOWE I ŻELAZNE. — DOSTAWA RUDY MANGANOWEJ.

Zamówienia przyjmują:

Dyrekcja Zakładów w Kamienskoje

i AGENTURY — w Petersburgu: Mała Morska 6; w Moskwie: Twerski bulwar № 60; w Charkowie: Sumskaja № 23;
 w Kijowie: Kreszczatik 12; oraz AGENCI — w Warszawie: A. Zaborowski (Smolna 28); w Wilnie: M. Beskin; w Odesie:
 L. Jacobstam; w Rydze: P. Stolterfoht; w Mikołajewie: F. Frisch an; w Jekaterynosławiu: M. Karpas; w Baku: Bracia
 Goldlust.

Adres dla listów: Zaporozże-Kamienskoje, Jekaterynińskiej dr. żel.

Adres dla depesz: Zaporozże-Kamienskoje Metal.

(4558)

SPRYTNA NAGANA. — Co pan sądzisz o mojej grze? — pyta profesora nie tyle
 utalentowana. ile zarozumiała pianistka.

— Hmm... — odpowiada artysta — szkoda, że się pani nie uczyła... malować.
 (Kolce)

TOWARZYSTWO

„RABOTNIK“

Największy wybór najlepszych maszyn
 i narzędzi rolniczych.

KIJÓW:
 Mikołajewszaj.

PETERSBURG:
 Solauoj-Gorodok.

MOSKWA:
 Sadowaja. (829)

AKC. Tow. Br. K i A. WÜRGLER w Kijowie.
 DOSTAWA I SKŁAD

wszelkich materiałów i wyrobów technicznych do wszystkich potrzeb.
 URZĄDZENIA WENTYLACJI I OGRZEWANIA.
 SPECJALNOŚĆ: Potrzeby fabryk cukru. (831)

S. MAKOMASKI.

Kijów, Kreszczatik № 14.

POLECA:

Nasiona buraków pastewnych: Mamut czerwone, Ekendorf czer-
 żółte, Półcukrowe i t. d. — i

Marchwi pastewnej olbrzymiej, zielonogłowej, własnych plantacji, wy-
 produkowane z oryginalnej elity, z gwarancją za
 czystość typu.

Nasiona Koniczyn, Lucerny, Tymotki, Wyki, Stokłosy, Peżu i wogóle wszel-
 kich innych traw pastewnych. — Nasiona wyborowych gatunków Roślin
 oleistych, strączkowych i zbóż.

Nawozy sztuczne: superfosfat, tomasówkę, saletrę chilijską, kainit, pu-
 dretę, gips, koncentrowane sole i t. d.

Fosforzan wapna (środek pokarmowy dla koni i bydła).

Chlorek barytu (środek dla niszczenia żuczków i owadów).

◆ Cenniki na żądanie. ◆ (5112)

FABRYKA PAROWA
 FARB. OLEJNYCH, SZYBKO ZASYCHAJĄCYCH

I. K. MÜLLERA

w Kijowie, Boriczew Tok, dom własny, № 35.
 Magazyny: Fundulejowska № 8, telefon № 841. Padół, Plac Aleksan-
 drowski, obok III-go gimnazjum, telefon № 841. Padół, Chorewaja № 2,
 obok Żytniego bazaru. (854)

PO ŚWIĘTACH. — Jakże ci się udały baby?
 — Świetnie! Zonę wystąpiłem do brata, teściową do córki i miałem podca-
 łąt przyjemne wytchnienie!
 (Kurj. Świąt.)

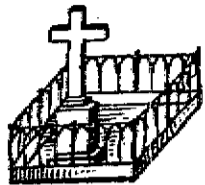
Cenniki wysyłam
 bezpłatnie.

Cenniki wysyłam
 bezpłatnie.

Zawiadamy, iż Pan Cz. Kamiński upoważniony jest do przyjmowania w Petersburgu ogłoszeń do «Kraju».

Administracja „Kraju”

Pomniki, krzyże i sztachetki

piękne i tanie. Ilustr. cenniki wysył. za 7-mio-kop. markę. Moc-karnie ręczne 65 rb., konne 140 rb., siecz-karnie 20 i 24 rb. Cenniki bezpłatnie. Stojim, gub.

Grodzińska, A. J. Rudziński. (5114)

Raki—Raki

polskie i dobre ruskie łaki kupuje w każdej ilości, płacąc za większe gatunki do 150 rb. za 1,000 sztuk. Płacę natychmiast po otrzymaniu. Gustaw Adolf Radey, Nadworny dostawca, Import raków, Berlin W. 66, Mauerstr. 13. (5251)

OTWOCK,

2 godz. koleją od Warszawy, najlepsza stacja klimat. Pragnącym porat. swa zdrowie poleca się «Villa Francka» (Vill Franche). Wśród lasów sosn. urządzony pensjonat, kuchnia wybor., utrzym. całoda. rb. 1. Mieszki. umebl. 12 do 45 rb. Dla rodzin i stałych pensjon. ustępstwa. Felicja Turowicz. (5250)

Biurowa nauczycielska Anny Koczorowkiej w Poznaniu (Poznań, Schützenstr. 3. B) poleca: Nauczycielską dypl. polkę, doskonałą w hist. i literaturze polskiej, również w jez. franc. i niem., z cichymi rekomendacjami z arystokratycznych domów, do dokończenia edukacji pańienek. Nauczycielską polkę, muzykalną, do młodszych pańienek. (5276)

Nauczycielka polka,

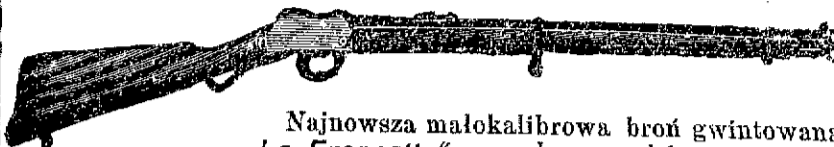
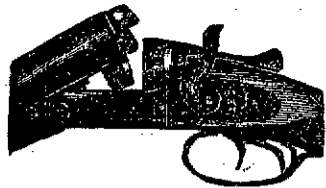
z wysokim wykształceniem, znajomością języków i artystycznej muzyki, oraz Bona niemka, będąca na Wolyniu, szukają umieszczenia. Agence Internationale, Mme de Sikorska, Cracovie, St. Jean 3. (4851)

LAKONICZNIE. — Wiesz, że Władek się żeni? — Z kim? — Bierze sto tysięcy. (Kolce)

Najlepsza w świecie Broń

po cenie 138 rb.

„Le Francotte“ (Франкотт) znakomitej fabryki A. Francotte'a. Są z lufami i z najlepszymi damasceńskimi i stalowymi. Cena z kurkami 138 rb., bez kurków 155 rb. Broń „Le Francotte“ niema porównania i bezwarunkowo niczem nie różni się od broni po cenie 250 i 300 rb. innych fabryk. Strzał silny. Firma gwarantuje wyszczególnione zalety. Należy żądać opisu, zapoznającego ze szczegółami tej nadzwyczajnej broni. Obstalunki załatwiane są za zaliczeniem.

Najnowsza małowalibrowa broń gwintowana „La Francotte“, wyrobu wszechświatowo znanej francuskiej fabryki broni „Francotte'a“, patrony bocznego ognia z bezdymnym prochem. Do gwintówki są także patrony bez huku, dla strzelania do celu w pokojach i na letnim mieszkaniu. Waga gwintówki 5 funtów, kaliber 6 mm. Strzał fenomenalny: na 100 kroków kule nie wychodzą z koła o średnicy 2 werszków. Strzał celny na 400 kroków. Specjalna ponad wszelką konkurencję broń do polowania na duże ptactwo i drobnego zwierza, włącznie do wilka. Cena gwintówki tylko 31 rb., 100 sztuk patronów z bezdymnym prochem 4 rb., 250 szt. pokojowych 2 rb. 50 kop.

Świeżo otrzymano

broń centralnego ognia „The Forester“ (Leśniczy), która, z wdzięczając swym zaletom i będąc bez zarzutu, w bardzo krótkim czasie rozeszła się w olbrzymiej ilości. Broń wypróbowana i przestrzelana. Strzał znakomity, staranne i trwałe wykonanie. Cena 30, 38, 45, 65, 85 i 100 rb., lufy damasceńskie, lewa „czok“. Kolby z drzewa orzechowego z rączką pistoletową. Daje się gwarancja i próbne arkusze.

Obstalunki wykonywują się za zaliczeniem. Adres: C. Hереп-бургскій Оружейный Складъ Эд. ВЕНИГЪ. (5118)

OGŁOSZENIE.

Burmistrz miasta Mławy, guberni Płockiej, zawiadamia, iż wskutek niestawienia się inżyniera Wojsława dla zawarcia umowy, udzielona mu przez Najwyższą zatwierdzoną w dniu 30 grudnia 1900 r. Radę Komitetu Ministrów, koncesja na urządzenie i eksploatację wodociągu w Mławie utraciła swoją moc. Osoby, życzące wziąć na siebie urządzenie w Mławie wodociągów, zachca zgłaszać się do kancelarii miejscowego Magistratu, dla obznajmienia się z warunkami koncesji i zawarcia kontraktu.

Wszelkie wiadomości oraz informacje na żądanie mogą być wysyłane pocztą. (5289)

FABRYKA KAPELUSZY

F. PARISEK,

Petersburg, W. Morska 13.

Otrzymano wielki wybór wiedeńskich, angielskich, amerykańskich i włoskich kapeluszy najnowszych fasonów. (5271)

Ważne dla lekarzy!

Medyk może się osiedlić na Białorusi, w ludnej okolicy (miasteczko), zapowiadając znaczną praktykę. Dominium, za leczenie fabrycznej i dworskiej szlachty, daje subsydium w ilości 1,000 rb. Zgłaszać się po informacje: Mińska gubernia, poczta Uziłany, majątek Zamość, Aleksander Jelski. (5280)

PO LATACI. — Czy pan mnie nie poznajesz?

— Nie!
— Ołóż to ja właśnie uciekłem przed pięciu laty z pańską żoną... Żaluję tego...

— Przebaczam panu! Weź pan ją sobie!
(Bocian)

DOM UMEBLOWANY

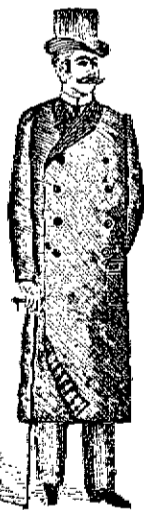
M. Muchina,

Petersburg, Mojka 61, Kirpiczny 8.

drugi dom od Newskiego. Ceny od 1 rb. do 15 rb. na dobę i od 30 do 300 rb. miesięcznie. Oświetlenie elektryczne, telefon, wanna, wszelkie wygody. (5300)

DWIE PRZYJACIÓŁKI. — Wyobraź sobie, Heniek oświadczył mi się.

— Spodziewałam się tego.
— Jakto?
— Wczoraj, gdy mu dałam kosza, powiedział, że popełni coś szalonego.
(Kolce)

Angielskie nieprzemakalne szynele i okrycia. Damskie i męskie palta i zarzutki z najlepszych wełnianych i jedwabnych tkanin. najmodniejszych kolorów i deseni, szare i czarne palta dla pp. wojskowych nieprzemakalne, zarzutki gumowe i ceratowe, czarne i białe palta dla stangretów.

PRZYBORY PODRÓŻNE

skórzane sakwojaże i nesesery z przyborami toaletowymi, Kufry, Walizy, Wanny, Bide, Poduszki gumowe i pledy.

Przedmioty dla welocypedystów.

WORKI GUMOWE OD MOLI. SKŁAD CENTRALNY

MACINTOSH

jedyny w Petersburgu.

Założony w 1877 r.

Newski pr. 27, naprzeciw kościoła katolickiego.

TELEFON № 1877.

Narządzanie na koła powozowe nowych szyn gumowych petersburskiej fabryki skutecznia się w ciągu jednego dnia. (5301)

Br. KRON i K^o na wyspie Maderze.

Niniejszem mamy honor zawiadomić Szanowną Publiczność, iż pragnąc dać naszym klientom zupełną gwarancję co do oryginalnego pochodzenia win naszych, nabywanych u różnych handlujących, opatrzyliśmy wszystkie nasze wyroby w etykiety, a probowane przez Departament handlu i przemysłu. Oprócz tego przy etykietach są tasienki, które służą do niszczenia takowych przez nabywców, w celu nie dawanja możliwości często praktykowanego nalewania w nasze naczynia ze starymi etykietami cudzych wyrobów.

Powyższy sposób niszczenia etykiet uzyskał przywilej Państwa d. 28 grudnia 1895 roku.

Naśladowanie tego patentu prawnie dochodzone będzie. Uprzejmie upraszamy wszystkich kupujących, dla ogólnego pożytku, każdą etykietę po użyciu zniszczyć.

Przytem zwracamy uwagę Szan. Publiczności, iż wino z naszymi etykietami jest nalewane i sprzedawane tylko w całych, a nie w pół butelkach. Upraszamy o zwracanie się do naszego przedstawiciela J. A. FOCHTS, Petersburg, Piaski, ul. Myt- nińskaja № 11. (5077)

nie traćcie napróżno pieniądze na tanie zegarki!

!Najlepiej chodzące zegarki!

Znakomitej fabryki «LONGINES», zupełnie zastępujące kosztowne chronometry. Zegarek «LONGINES», czarny otwarty męzki Ankiar:

o 15 kamieniach, cena 14 rb. Srebrny kryty Remontoir, cena. . . 18 rb. Takież damski 17 » Takież otwarty 16 »

Pełna gwarancja na 3 lata.

Wysyłamy po otrzymaniu połowy należności, reszta za zaliczeniem.

Specjalny Zakład zegarmistrzowski A. Łopaczyńskiego Petersburg, Zabałkański pr. № 15. Egzystuje od 1879 r. Wystrzegać się podrabiań. (5146)

Upraszamy szan. czytelników, aby zamawiając lub kupując przedmioty reklamowane w «Kraju», lub wogóle korzystając z działu ogłoszeniowego, raczyli powoływać się na «Kraj», jako na źródło, z kąd informacje swoje zaczerpnęli. Takie powoływanie się wpływa bowiem na rozszerzenie ogłoszeń «Kraju».

STRASZNE ODKRYCIE. Mój (przypawszy list żony) To straszne! Moja żona pisze do swej krawcowej: «Mój stary wszystko zapomniał». — Tu coś jest w tem, to ja przecież nie czuję się starym, a mniej jeszcze skłonny do płacenia... (Bocian)

WILNO.
DR. ŚWIDERSKI.
Leczenie światłem, przenie-
 raty Röntgena i elektr. światła.

Gabinet fizykalno-terapeutyczny
 d-ra med. L. BREGMANA
 dla chorych nerwowych i wewnętrzzn.
 Leczenie światłem. Elektrotarapia, wad-
 ny elektryczos. Mechanoterapia, masaż
 wibracyjny, ćwiczenia sposobem Frankla
 i t. d. Pracownia Roentgenowska.
 Warszawa, Moniuszki 9 (dom «Rosyja»),
 (5302)

PENSJONAT R. DOLIŃSKIEJ,
 Warszawa, Foksal 13, m. 6.
 Pokoje wygodnie urządzone z całodzienne-
 nem utrzymaniem. Wspólny salon. Za-
 zienka. Kuchnia dobra i zdrowa. Ceny
 umiarkowane. (1897)

TORFIARKA
 zastosowana do siły jednego kon., bez
 pomocy manęza. Rozdrabia i prasuje
 torf wydobyty z ziemi w cegiełki, do
 10,000 cegiełek dziennie. Nagrodzona me-
 dalami. Sposób użycia na zadanie. Ce-
 na 150 rb. bez sań waga 40 pudów.
 Adres: Fabryka maszyn M. REKOSZ
 w Kownie. (5296)

Ważne dla Chlebobawców i Dobroczynców!!!
 1) Są do umieszczenia, z poręczeniem:
 a) na korepetycję letnią, zacząy w zna-
 czeniu chrześcijańskim student medy-
 cyny; b) Wyborna młocznica, ze zna-
 nego zakładu w Chyliczkach. 2) Błagam
 o środki dla ubogiej, cnotliwej uczącej
 się młodzieży naszej! Mińska gubernia,
 poczta Użłany, dominium Zamość.
 (5298) Aleksander Jelski.

Okulary, grubo kryte złotem
 ze stemplem, 14-to karatowe, nigdy nie
 czernieją, trwałe, praktyczne i lekkie
 w noszeniu, szkła oryginalne «Belgi-
 skie»; nie psują, lecz konserwują wzrok.
 Wyłączna sprzedaż po cenie fabrycznej
 z przesyłką rb. 2 k. 30, poleca Skład
 optyczny (1791)

G. TRAN
 w Warszawie, 4, Graniczna 4.
 Egzystujące od r. 1860 Magazyn i Fabryka

J. Kuczmierowski
 w Warszawie, przeniesio-
 ne zostały na Marszał-
 kowską № 103.
 Poleca: siódła, zaprzęgi,
 kuźny, walizy, wszelka
 galanterję skórzaną, wy-
 róby gumowe i sporto-
 we. Towar wyborowy, ce-
 ny niskie, cenunki na
 żądanie. (1728)

PIERWSZORZĘDNE BIURO NAUCZYCIELSKIE
A. PIASEKIEJ
Z. ROSZKOWSKIEJ
 poleca: nauczycielki, nauczycieli,
 bony, sprowadza cudzoziemki.
 Warszawa, Krakowskie-Przedmieście
 № 88. (1509)

Ważne dla Rodziców,
 Mieszkanie dla chłopczyków do lat 12.
 Stoł bardzo obfity i zdrowy. Troskliwa
 macierzyńska opieka. Warszawa, Wspól-
 na 49, m. 2. Jakóbowa Gieysztorowa.
 (1844)

UREWEK Z MONOLOGU MODNEJ
 MAMY. - Córkę moję! uczyliście się
 muzyki, śpiewu, malarstwa i - o zgro-
 zoł! - jazdy z was zamaż nie wyszła.
 Trzeba, ażeście teraz spróbowały rzeź-
 by i kwiatiarstwa. Jeżeli i to nie po-
 meże, będziecie się musiały nauczyć go-
 towania i szycia - to trudno!... (Kolce)

JAN WILHELM DRAPER.

Książki o 50, 60, 70% taniej ceny pierwotnej!!
KOBIETA W POLSCE Zygmunta Kaczkowskiego z przedmową i uwagami Pio-
 tra Chmielowskiego, 2 tomy: I tom str. 450, II tom str. 424. Zamiast rb. 3,
 za rb. 1 kop. 50.
Polskie malarstwo współczesne. H. Piątkowski i Zam. rb. 1 k. 50 za kop. 75.
Zarys historii włościan w Polsce. J. L. Goremykin. Zam. 90 k. za 45.
Kronika polska Marcina Kromera, str. 1,500. Zam. rb. 12 za 3.60.
Adolf Pawiński. Zarys dziejów żywota i pracy. W. Zakrzewski. Zam. 90 za 40 k.
Książka zbiorowa, ku pamięci Ad. Mickiewicza. Zam. 1 rb. za 40 k.
Sztuka, zarys jej dziejów, 104 drzeworytów. J. Lepkowski. Zam. 3 rb. za 90 k.
Encyklopedia powszechna Orgelbranda. 28 tom., w opr. p. s. k. rb. 40.
Encyklopedia powszechna ilustrowana Orgelbranda, 11 t., zam. rb. 50 kop. 60
 za rb. 35.
Wielka Encyklopedia Ilustrowana, 24 tom., w opr. p. s. k., zamiast rb. 70
 za rb. 40.
Słownik języka polskiego. B. Linde. Wyd. II-ie, 6 tom., w opr. p. s. k., rb. 25.
Encyklopedia ilustrowana Meyersa, 21 tomów, w sprawie oryginalnej, bogato
 ilustr., w języku niemieckim, zam. rb. 115 za rb. 60.

Powższe książki sprzedaje księgarnia i antykwarnia: **N. CY-
 TRYN w Warszawie, Śto-Krzyska № 35.** Prócz książek wy-
 mienionych, księgarnia posiada wielki asortyment książek antykwar-
 skich, oddawna wyczerpanych. Wysyła się także za zalicz. poczt.
 Na koszt przesyłki dolicza się 20 kop. od rubla. Biorący książki
 za rb. 6 kosztów przesyłki nie ponoszą. Katalogi wysyła się gra-
 tis i franco. (1885)

Wydawnictwo Tow. Akc. S. ORGELBRANDA Synów.
S. ORGELBRANDA
„ENCYKLOPEDIA Powszechna“
 Tom XIV-ty opuścił prasę.
 Zawiera art. od Sowa do Tzschirner, 590 rys., 6 map geograficz-
 nych i 1 tablicę kolorową.
 Encyklopedia Powszechna wychodzi zeszytami w tygodniowych odstępach czasu,
 po 20 kop. za każdy zeszyt, tom rb. 4, z przesyłką rb. 4 k. 60, tom w oprawie
 rb. 4 k. 60, z przesyłką rb. 5 k. 20.
 Nadsyłający zamówienia wprost do Administracji: Warszawa, Zgoda № 7,
 kosztów przesyłki nie ponoszą.
 Życzący nabyć wyszłe dotąd 15 tomów, może ja otrzymać odrazu na rozpłaty
 miesięczne od rb. 3. (1887)

**Fabryka Tow. Akcyjnego „PUSTELNIK”
 POD WARSZAWĄ**
 wyrabia: Dachówki żłobione patentowane, trwałe i lekkie, odzna-
 czone na wystawach w Lublinie, Wilnie i Berdyczowie dyplomami
 uznania i złotym medalem; Cegłę w najlepszych gatunkach komi-
 nową, radialną, gzymsową, maszynową, kanalizacyjną, okładzinową
 i zwyczajną.
 Fabryka podejmuje się krycia dachówką, wraz z łucnieniem w Ce-
 sarstwie i Królestwie.
 Zarząd i kantor fabryki w Warszawie, Bracka 16. Telefonu
 № 1160. Cenniki ze wszelkimi informacjami na każde żądanie wy-
 syłają się gratis. (1774)

Zakład Bronzowniczy i Cyzlerski
KONSTANTEGO WOLSKIEGO,
 Warszawa, Nowy-Swiat № 34.
 Wykonywa wszelkie roboty bronzownicze, cyzlerskie, odlewnicze, a mianowicie:
 Zyrandole, Lichtarze, Świeczniki w różnych stylach, moczone w ogniu. Przed-
 mioty trójhowane w blasze srebrnej. Ozdoby do Albumów oraz podarki Jubl-
 leuszowe. Odlewa z brązu Płaskorzeźby, blusty i figury. Dorabia brakujące
 brzozy do mebli stylowych. Złoci w ogniu i galwanizuje.
 UWAGA. Wyroby kościelne gotowe na składzie. (1842)

Warszawski Związek Roboczy
 Warszawa, Mazowiecka 22,
 poleca gwarantowanych kapitałem rb. 300,000 rutynowanych pracowników w han-
 dlu, przemysle i rolnictwie: zarządzających, buchalterów, rachmistrzów, korespon-
 dentów, kontrolerów, handlowców, kasjerów, inkasentów i t. d. (1889)

Zaraz do sprzedania
FOLWARK SZYDLÓW.
 3 mile od Łodzi, wólk 5. W tem 60 mor-
 gów dobrej ziemi, 23 m. łąk irygowa-
 nych, reszta duży ogród owocowy, park
 stary, las i zagaje. Dom mieszkalny,
 piętrowy murowany, budynki, inwentar-
 ze bardzo dobre. Cena 28,000 rubli.
 Poczta Lutomiensk. (1872)

Rolnik
 wszechstronnie wykształcony, z chlub-
 nemi świadectwami i rekomendacją zna-
 nych ziemian, poszukuje zarządu dużych
 dóbr w guberniach połud.-zachodnich
 lub na Litwie. Oferty: Biuro ogłoszeń
 Ungra, Jerozolimska № 84 w Warsza-
 wie, dla «Sumienny». (1893)

Dzieje stosunku wiary do rozumu, przekład Jana Karłowicza. Wyd. III, rb. 1.80. Do nabycia w każdej księgarni. (5275)

Ważne dla wszystkich golących się

Patent № 63343.
 Pierwsza wynaleziona bezpieczenio-
 mechaniczna **BRZYTWA** najlepszych gatun-
 ku, którą każdy sam może bez żadnego
 niebezpieczeństwa i bardzo lekko się go-
 lić. Wysyłam za zaliczeniem. Cena z prze-
 syłką rb. 3 kop. 10. (1848)

I. FRANCUZ,
 Warszawa, Królewska № 49.

Filtry azbestowo-
 węglowe do wody
 i soków,
 jedynie dobre filtry do
 oczyszczania wody do
 picia, poleca
NASSIUS i S-ka,
 Warszawa, Widok 13.
 (1845)

NOWOŚCI ELEKTRYCZNE!
Wieszadło, oświetlające zegarek w no-
 cy nad łóżkiem (pożyteczna i piękna ozd-
 ba w sypialni) rb. 3 k. 50 i rb. 5. Zap-
 alniczka udoskonalona rb. 6. Zapal-
 niczka zarazem latarka (interesująca)
 rb. 8. Laska oświetlająca rb. 6 kop. 50.
 Latarka bezpieczeństwa z antabką i re-
 flektorkiem rb. 3 kop. 50, większa rb. 5.
 Wysyłam za zaliczeniem. Sprzedaż deta-
 licznie i hurtowo. Zakład Elektrotech-
 niczny J. Taichert, Warszawa, Mar-
 szalkowska 79. (1852)

CIECHOCINEK.
 Pensjonat Zachęta, willa Poraj, d-ra Wie-
 łowiejskiego, umebowanie wykwinne,
 łóżka wygodne, pościel, piec, weranda
 oszklona, kuchnia wyborowa. Pisma, pia-
 nino, tennis, rower, gimnastyka sawedz-
 ka, masaż na miejscu. Opieka troskliwa
 dla potrzebujących takowej. Od 2.50 -
 4.50 pokój z całkowitem utrzymaniem.
 Wspólny 2 rb. dziennie. Zgłaszać się:
 Moniuszki 9, Helena Kucalska. (1866)

**5,000
 butelek starki**
 (ŻYTNIĘJ).
 na zasadzie pozwolenia władz akcyzo-
 wych, jest do sprzedania (detalicznie od
 20 butelek) w dobrach Grabowo-Sullimy
 przez Łomżę-Stawisk. Cena butelki
 (szampanki), z opakowaniem loco st. k.
 4. Grajewo, rb. 3. (1850)

Pierwszorządne Kaucjonowane Biuro nau-
 czycielskie
ELEONORY BOGATKO
 Warszawa, Żorawia 13.
 poleca nauczycieli, nauczycielki, bony
 cudzoziemki i t. d. (1706)

Egzystujący od r. 1870 w Warszawie
MAGAZYN MEBLI
ZALESKIEGO i Sp.

№ 2, Erywańska № 2,
 dom gminy Ewangelickiej.
 Poleca największy wybór mebli naj-
 większych fasonów. Dział dekoracyjno-
 papierski. Warsztaty własne. Ceny niz-
 kie, stałe. (1318)

SYDLOWIECKIE fabryki powozów i
 bryczek kantor i skład w Warszawie,
 Foksal 14. dom wł. Za sześć 7-kop.
 marek cennik ilustrowany. (1726)

Z prowincji przyjeżdza młoda, wy-
 kształcona polka, poszukuje zajęcia, może
 dawać lekcje, lub pracować w kantorze.
 Petersburg, Was. Wyspa, 12 linja, № 31A,
 m. 43. Skulska.
DOBRA MYŚL. - Dobre pomysły zaw-
 sze się opłacają. Npzykład inżynier
 N. miał świetną myśl i zarobił milion.
 - Jakim sposobem?
 - Ba, ożenił się z panną, która mu
 wniosła milion w posagu. (Kolce)

Artykuły i korespondencje, przeznaczone dla «Kraju», powinny być pisane czytelnie i po jednej stronie papieru. Rękopisy i fotografie można przesyłać pod opaską rekomendowaną. Drobnymi rękopisami Redakcja nie zwraca; większe po upływie roku bywają niszczone. Rachunki honorarjów regulowane są przez Administrację kwartalnie.

KRAJ

Biuro Redakcji otwarte (z wyjątkiem niedziel i świąt) od godz. 11 rano do 3 pop.; Biuro Informacyjne od godz. 5 do 6 pop. Administracja od g. 11 r. do 5 pop. Wszystkie trzy biura mieszczą się w Petersburgu, w domu № 82 kanał Jekateryński. Adres dla telegramów: Petersburg, «Kraj». Warszawski Oddział «Kraju» — Marszałkowska № 119.

Og. zb. № 1084

Petersburg, 11 (24) kwietnia 1903 r.

Rok XXII. № 15

Numer dzisiejszy «Kraju» z powodu świąt Wielkanocnych starego stylu i nieczynności drukarni, wychodzi w zmniejszonej objętości i bez działu «Zycie i Sztuka».

TREŚĆ N-ru 14.

Artykuły bieżące: Gospodarka ziemna na Białej Rusi, p. L. P. Sprawy finlandzkie. Reforma szkolna. Archidiecezja mohylewska Leonowi XIII.

Wiadomości bieżące: Dworskie. Urzędowe. Ogólne. W Petersburgu. Z Zachodu. Kronika. Osobiste. Zaślubiny. Doniesienia. Nekrologja. Ekonomista. Ogłoszenia.

GOSPODARKA ZIEMSKA NA BIAŁEJ RUSI.

Kwestja nowego ustroju gospodarki ziemskiej w trzech guberniach białoruskich nie wzbudziła dotąd żywszego interesu w prasie rosyjskiej. «Now. Wrem.» pobieżnie tylko potrąciło o tę sprawę, czerpiąc informacje swe o niej z artykułu «Kijewlanina», opartego w znacznej części na wiadomościach, podanych w «Kraju». Nieco później jeszcze wystąpiły «Nowosti», które wypowiedziały zresztą sąd zupełnie samodzielny i ściśle określony, a zatem zasługujący na uwagę.

Po krótkim zarysie historycznym i ocenie poprzednich projektów, dotyczących wprowadzenia nowego ustroju ziemskiej gospodarki w całym Kraju zachodnim, dziennik ten podnosi fakt, iż projekt obecny, po rozpoznaniu go w Radzie państwa, wykonany być ma tylko w owych trzech guberniach białoruskich, gdzie własność ziemna w znacznym już stopniu przeszła w ręce rosyjan.

Gdyby chodziło o zreformowanie gospodarki ziemskiej w całym zachodnim Kraju—mówią «Nowosti»—jak to podobno miano na widoku w pierwotnej rozciągłości projektu, możnaby było w takim wypadku przyznać, iż nadanie miejscowym siłom społecznym udziału w ziemskiej gospodarce stanowi krok dodatni, nawet pomimo braku prawdziwego samorządu. Lecz skoro reforma stosowana być ma dla trzech tylko guberni, a to na tej mianowicie podstawie, iż własność rosyj-

ska znacznie się w nich wzmocniła, to z tegoż właśnie względu ujawniła się możność wprowadzenia w rzeczonych guberniach instytucji ziemskich w ich ogólnym całości kształcie.

Ustęp końcowy artykułu wyraża zdanie, iż «praktyczniejsem wydawać się mogło wprowadzenie we wspomnianych guberniach ogólnej ustawy instytucji ziemskich, bez wszelkich zmian».

Jest to rzeczą naturalną, iż dziennik rosyjski zapatruje się na sprawę miejscową z punktu widzenia przeważnie ogólnopństwowego. Wskazuje on na zbyt skomplikowaną perspektywę, w jakiej przedstawi się kwestja wprowadzenia ziemskich instytucji na całym obszarze kresów zachodnich, po cząstkowym tylko i niepełnym jej rozwiązaniu nawet we wspomnianych trzech guberniach.

Mimo to ze względów praktycznych, zasługuje na uwzględnienie interes miejscowy. Gdyby już dzisiaj stało się zadość powyższemu pogładowi i instytucje ziemskie miały być wprowadzone w trzech białoruskich guberniach w tym całości kształcie i równym zakresie kompetencji, w jakim te instytucje funkcjonują w 34 guberniach państwa, nie mogliśmy, rzecz prosta, znaleźć się w sprzeczności ze zdaniem, wypowiedzianem przez «Nowosti». Obecnie jednak kwestja, z punktu widzenia miejscowego, przedstawia się tak: co bardziej odpowiada interesom owych guberni—czy niezwłoczne wprowadzenie w nich projektowanego ustroju gospodarki ziemskiej o charakterze administracyjnym, z udziałem wszakże sił miejscowych, czyli odroczenie tej reformy aż do czasu, gdy ją uzyskać będą mogły wszystkie zachodnie gubernie Cesarstwa?

Otóż odpowiedź na pytanie tak postawione znajdujemy w niewątpliwiej wyższości ustroju projektowanego nad istniejącym dotąd układem gospodarki miejscowej w guberniach, nieposiadających ziemstwa. W skład komitetów, decydujących o zaspokojeniu ziemskich potrzeb, wejdą nietylko urzędnicy, lecz także radni, wyznaczani przez administrację ze sfer miejscowego społeczeństwa, i radnym tym przyznaje się głos stanowczy, narówni z urzędnikami.

Nadto rozszerza się zakres działalności instytucji gospodarczych, która, jeżeli wzorować się będzie na czynności ziemstw w guberniach wewnętrznych, postawi sobie za najgłówniejszy cel niesienie wiejskiej ludności pomocy leczniczej, oraz nadzór sanitarny.

Nie odmawiając zresztą zasadniczej słuszności twierdzeniu «Nowosti», iż zastosowanie do trzech wspomnianych guberni ogólnej ustawy instytucji ziemskich przynieść mogłoby większe korzyści, przyznać jednak musimy, że w obecnych warunkach bardziej pożądanem jest dla tych guberni przeprowadzenie projektowanej obecnie reformy, niż pozostawienie gospodarki ziemskiej w dawnych warunkach na czas nieokreślony.

L. P.

SPRAWY FINLANDZKIE.

RESKRYPT NAJWYŻSZY

Naszemu general-gubernatorowi finlandzkiemu.

Troszcząc się o najbardziej ściśle zespolenie państwowe Monarchji Naszej, nakreśliłiśmy zarządzenia ku zjednoczeniu Wielkiego Księstwa Finlandzkiego z rdzennymi częściami Cesarstwa, ale wykonanie tych środków napotkało wśród części ludności Finlandji na zachwałę opór. Ludzie źlejszej woli, chcąc pobudzić do oporu przeciw władzy ludność spokojną, nie skłonną poddawać się ich namowom, pozwolili sobie na czyny, tamujące spokojny bieg życia—i nawet nie cofnęli się przed jawną przemocą względem osób, wiernych obowiązkom swemu. W warunkach normalnych zachwiany przez podobne postępowanie porządek mógłby być przywrócony za pomocą pociągnięcia winnych do odpowiedzialności sądowej i za pomocą innych, wskazanych w ogólnym ustawodawstwie sposobów. Obecnie wszakże sposoby te nie mogą być stosowane, gdyż niektóre osoby urzędujące, a w szczególności instytucje sądowe, nietylko nie przykładają się do ochrony porządku społecznego, lecz częstokroć same dają zgubny przykład nieposłuszeństwa prawu. Chcąc przywrócić porządek w Finlandji i uchronić posłuszny prawu lud od wpływu

wichrzycielstwa (*Jramoty*), My uznaliśmy za dobre nadać tymczasowo, na trzy lata, wyższym władzom rządowym Wielkiego Księstwa Finlandzkiego specjalne pełnomocnictwa co do ochrony porządku państwowego i spokoju publicznego. Pełnomocnictwa te wyszczególnione są w Postanowieniu, zatwierdzonym przez Nas w dniu 20 marca (2 kwietnia) roku bieżącego. Załączając dla Pana Postanowienie niniejsze celem należytego wykonania, nakładamy zarazem na Nasz Senat Finlandzki konieczny obowiązek szybszego dokończenia rewizji ustawodawstwa co do organizacji sądów i procedury sądowej.

Na oryginalne Własną Jego Cesarskiej Mości ręką napisano:

«MIKOŁAJ».

W Carskiem-Siole
27 marca (9 kwietnia) 1903 r.

Pełnomocnictwa nadzwyczajne.

Na mocy specjalnych pełnomocnictw, nadanych wyższym władzom finlandzkim, jeneral-gubernator ma prawo: a) zamykać tymczasowo hotele, księgarnie, sklepy i wogóle wszelkie zakłady handlowe i przemysłowe; b) zakazywać zebrań publicznych i prywatnych; c) rozwiązywać prywatne towarzystwa i ich filje; d) zakazywać pobytu w Finlandji osobisteściom szkodliwym, wysyłając je w razie potrzeby do określonych miejscowości Cesarstwa. Gubernatorom nadaje się prawo rozstrzygania administracyjnie spraw co do przekraczania Postanowienia Najwyższego z dnia 2 lipca r. 1900 o zebraniach publicznych. Mogą oni skazywać winnych na karę pieniężną do 400 marek lub, w razie niemożności jej uiszczenia, na zamknięcie w więzieniu. Skargi na takie wyroki mogą być podawane jeneral-gubernatorowi w takim tylko razie, jeżeli gubernator przekroczył zakres władzy lub niewłaściwie stosował literę prawa.

Instrukcje stałe.

Na kilka dni przed ogłoszeniem streszczonego powyżej tymczasowego postanowienia Najwyższego, wydane zostały instrukcje jeneral-gubernatorowi finlandzkiemu, jego pomocnikowi i gubernatorom w Finlandji, określające na przyszłość stałe atrybucje ich władzy. Instrukcja nadaje jeneral-gubernatorowi finlandzkiemu prerogatywy podobne tym, jakie posiadają jeneral-gubernatorowie w Cesarstwie.

Jest więc jeneral-gubernator finlandzki naczelnikiem całego cywilnego zarządu w kraju. Do jeneral-gubernatora skierują się wszelkie sprawy, jakie na mocy miejscowego ustawodawstwa przedstawiane być winny do Najwyższego uznania. Odpowiada on przed Jego Cesarską Mością za porządek i ogólny stan zarządu w kraju. Nadaje kierunek działalności wszelkim instytucjom i osobom urzędowym. W razach nadzwyczajnych, na własną odpowiedzialność zarządza nadzwyczajnie, przekraczając pełnomocnictwa środki, o czem niezwłocznie donosi Jego Cesarskiej Mości. Jeneral-gubernatorowi podległe są wszelkie gałęzie miejscowego zarządu cywilnego, w tej liczbie magistraty i wogóle zarządy miejskie i wiejskie. Ma on prawo wzywać do siebie dla osobistych wyjaśnień wszelkie osoby, zarówno urzędujące, jak i prywatne. Piastuje najwyższą władzę policyjną w guberniach Fin-

landji i główną władzę nad policją miejską i powiatową. Jeneral-gubernator zarządza środki celem zapobiegania szerszeniu zgubnych nauk, mogących wywołać zakłócenie porządku, wzbudzenie niezadowolenia z rządu lub powaśnienia pojedynczych części ludności. Jeneral-gubernatorowi poruczony jest główny nadzór nad cenzurą w Finlandji. Ma on też nadzór nad wszystkimi zakładami naukowymi w Finlandji i winien jest kierować oświatą w duchu wierności młodzieży Najjaśniejszemu Panu i Rosji. Jeneral-gubernator ze szczególną pieczołowitością opiekuje się handlem, przemysłem i rolnictwem i, o ile to od niego zależy, współdziała ich rozwojowi. W razie, jeżeli jeneral-gubernator nie może osobiście pełnić swych czynności, to, donosząc o tem Najjaśniejszemu Panu, poleca pomocnikowi swemu zastąpić siebie we wszelkich funkcjach swego urzędowania.

Jednocześnie ogłoszono instrukcję dla gubernatorów finlandzkich, w której między innymi nakazano im, aby zapobiegali wszelkim zamachom przeciw Monarsze i Jego Domowi oraz przeciw ustaleniemu porządkowi rządów w państwie.

REFORMA SZKOLNA.

W d. 15 marca Najjaśniejszy Pan raczył udzielić zarządzającemu ministerstwu oświaty poniższych wskazówek, mających służyć za podstawę przy opracowaniu ustawodawstwa o średnich zakładach naukowych:

1) Gimnazja zatrzymują podział na 8 klas i wykład obu języków starożytnych, przyczem grecki w większości gimnazjów ma być nieobowiązującym. Ukończenie gimnazjum otwiera drogę do uniwersytetu.

2) Szkoły realne również zatrzymują swój podział obecny na 6 klas i siódmą dodatkową. Plan ich naukowy ma być również poddany rewizji. Ukończenie szkoły realnej otwiera drogę do wyższych zakładów naukowych technicznych.

3) Prócz gimnazjów i szkół realnych mają być organizowane średnie zakłady naukowe sześcioklasowe ze stanowiącym całość kursem ogólno-kształcącym. Ukończenie takiego zakładu daje prawo do służby w guberni.

4) Szeroki rozwój winien być nadany wykształceniu średnio-technicznemu oraz zawodowemu.

5) Szczególną uwagę zwrócić należy na środki ku podniesieniu religijno-moralnego i wogóle wychowawczego wpływu szkoły wszelkich typów na uczącą się młodzież, jako też na umocnienie w niej oddania się państwowości i narodowości rosyjskiej.

6) W celach wychowawczych winny być zakładane pensjonaty.

7) Odpowiednio do nowych wymagań przekształconej szkoły średniej, należy niezwłocznie zająć się przygotowaniem dla niej sił pedagogicznych.

Następnie, na skutek najpoddańszego raportu zarządzającego ministerstwem oświaty, 28 marca, Najjaśniejszy Pan rozkazał raczył, by w tych gimnazjach, w których nauka języka greckiego rozpoczynać się ma od klasy V, stopniowo, od roku szkolnego 1903—1904, wprowadzano nieobowiązkowość tego języka.

ARCHIDJECEZJA MOHYLOWSKA Leonowi XIII.

Ostatni akt ś. p. arcybiskupa Kłopotowskiego — adres jubileuszowy, złożony Leonowi XIII z dołączeniem świętopietrza w imieniu duchowieństwa i wiernych archidiecezji mohylońskiej, podpisany przez ś. p. metropolitę na łożu boleści słabnącą już ręką, w tłumaczeniu brzmi tak:

„Ojcie święty! Niezwykłą radością rozbrzmiewa świat chrześcijański i niewymownym weselem przejęte są narody katolickie, gdy serca swe zwracają do miasta, gdzie Ty, Ojcie święty, Zastępca Chrystusa, obchodzisz uroczyste dwudziesty piąty rok urzędowania swego, rozlewając na cały świat obfitsze niż zwykle źródło łask Bożych. Łącząc się ze szczęściem ogólnem tyłu narodów, my również, gdy podziwiamy ten szczególny wypadek, który zaledwo dwakroć się zdarzył od założenia Kościoła, napelniamy się tem żywszą radością, że dziwna ta łaska Boża Tobie, Ojcie święty, w naszych czasach udzielona została. Duchem bowiem Twym, w prowadzeniu spraw kościelnych niezłomnym, przemyślnym a roztropnym, jaknajbardziej rozszerzyłeś granice pieczołowitości apostołskiej; jakiegokolwiek potrzeby społeczeństwa chrześcijańskiego gruntownie przejrzałeś, zbawieniu narodów nawet wśród najbardziej nieprzyjanych warunków zaradziłeś, nauką zaś, znakomitami pismami, przykładem życia, w przekonaniu wszystkich stałeś się prawdziwym „Światłem Świata“, by „mądrość Twoją wdzięczno opowiadały ludy, a chwałę Twoją, pomny na dobrodziejstwa, opiewał Kościół cały“.

„Zaiste, gdy cieszymy się wielce wdzięcznym rozważaniem dóbr, jakie przyniosłeś Kościołowi całemu, ze szczególną wdzięcznością na to przedewszystkiem uwagę naszą zwracamy, coś Ty, Ojcie święty, dla nas hojnie wyświadczyć raczył. Nie okryłeś bowiem niepanięcią, lecz do serca Twojego i opieki przyjąłeś naród nasz, który zawsze pozostawał wiernym św. rzymskiemu Kościołowi wiarą niezłomną i szczerą, oraz rzadką pobożnością ku Stolicy Apostołskiej. A gdy tak jest, sprawiedliwie, byśmy, pomni na doznane dobrodziejstwa, Tobie, Ojcie święty, przy tej sposobności wyrzuli najlepsze życzenia łask wszelkich, z głębi serca płynące.

„Racz przyjąć, Ojcie święty, powinszowania, życzenia oraz uczucia najszczerze najwyższej czci i miłości odemnie, któremu niedawno łaskawie powierzyłeś rządy arcybiskupiego metropolitałnego kościoła mohylońskiego. Przyjm również także pobożne uczucia kapituły kościoła mego metropolitałnego. Niech Ci będą wdzięczne życzenia Akademii duchownej petersburskiej, której tak profesorowie, jak alumni zawsze są wierni dziećmi Kościoła katolickiego, związkiem najściślejszym ze Stolicą Apostołą złączeni. Wreszcie niemniej łaskawie przyjąć racz z serca płynące życzenia całego kleru, młodzieży duchownej seminaryjnej i ludu wiernego, który, rozproszony po bezmiernych przestrzeniach od oceanu aż do morza Bałtyckiego i od krain północy, które zorzą północna oświeca, aż do Pontu, gdzie wieją znojne wiatry południa, Ciebie, Ojcie Święty, swoim Pasterzem Najwyższym mężnie wyznaje i, jako Ojca, miłością czci synowska. Z takim tedy licznym, do miliona

WIADOMOŚCI BIEŻĄCE.

Dworskie.

× «Praw. Wiestn.» ogłasza, że Ich Cesarskie Mości Najjaśniejsi Państwo z Najdostojniejszymi Dziećmi w d. 29 marca przybyli do Moskwy. Na powitanie ze strony prezydenta miasta Najjaśniejszy Pan odpowiedział, jak następuje:

«Cesarzowa i Ja dziękujemy głęboko za wypowiedziane przez pana uczucia i za okazane serdeczne przyjęcie. Szczęśliwi jesteśmy, że dni wielkiego i wielkanocnego tygodnia spędzamy w drogiej Nam Moskwie. Jeszcze raz dziękuję Wam, panowie, za miłe przyjęcie, oraz za chleb i sól».

W ciągu wielkiego tygodnia Ich Cesarskie Mości raczyli zwiedzać świątynie i monastery moskiewskie i odbyć spowiedź wielkanocną. W nocy na 6 kwietnia Najjaśniejsi Państwo w Kremle przyjmowali życzenia wielkanocne od Dworu i stanów. Wieczorem pierwszego dnia Ich Cesarskie Mości ukazali się na balkonie domu generała-gubernatora i ukłonili się zebranemu ludowi, który wznosił okrzyki «hura!» W drugim dniu świąt Ich Cesarskim Mościom składali życzenia przedstawiciele starowierców, uznających kapłaństwo, wójtowie gub. moskiewskiej, oraz deputacja moskiewskich robotników fabrycznych, złożona z 12 ludzi, ubranych w bluzy błękitne. Robotnik Afanasjew miał szczęście przemówić:

„Najmiłościwszy Panie, Cesarzu-Ojczel! My, robotnicy fabryczni pierwszej stolicy, nieskończenie uszczęśliwieni widokiem Waszej Cesarskiej Mości, ośmielając się złożyć u stóp Waszych swoje uczucia wiernopoddańcze i ofiarować chleb i sól, winszujemy Ci, ubóstwiany Monarcho, uroczystego święta Zmartwychwstania Pańskiego».

Jego Cesarska Mość raczył podziękować robotnikom. Z każdym z winszujących Najjaśniejszy Pan zamieniał pocałunek wielkanocny. Tegoż dnia Najjaśniejsi Państwo odwiedzili metropolitę moskiewskiego. W dniu 9 kwietnia Najjaśniejsi Państwo oraz Następca Tronu witani byli przez szlachtę moskiewską w jej domu. Na toast marszałka szlachty, ks. Trubeckiego, wygłoszony podczas śniadania, Najjaśniejszy Pan odpowiedzieć raczył następującymi słowy:

«W imieniu Jej Cesarskiej Mości i Mojem dziękuję wam, panowie, za waszą gościnną i wspaniałą ucztę. Nam sprawiły serdeczne zadowolenie ponowne odwiedziny waszych murów gościnnych i przyjęcie od was śniadania wielkanocnego, podobnie jak trzy lata temu. W imieniu Cesarzowej, Następcy Tronu i Mojem piję za zdrowie, za sławę i za pomyślność szlachty moskiewskiej. Za wasze zdrowie, panowie!»

× W pałacu Zimowym d. 28 lutego Najjaśniejszemu Panu — jak ogłasza «Praw. Wiestn.» — miała szczęście przedstawiać się deputacja kirgizów ordy Wewnętrznej Bukiejewskiej. Przemawiał jeden z deputatów, Sułtan Kułmanow, oświadczaając, iż ku uwiecznieniu setnej rocznicy istnienia ordy kirgizi ze-

brali dobrowolnie 40 tys. rb. na cele oświaty. Mowę swą zakończył słowami:

„Ślawa Tobie, Cesarzu Mądry, ślawa Tobie, Cesarzu Potężny, ślawa Tobie, Największy z Cesarzów świata».

Najjaśniejszy Pan odpowiedzieć raczył w te słowa:

«Zi zadowoleniem przyjmuję od was chleb i sól; przeświadczony jestem, że zachowacie także uczucia wiernopoddańcze i nadal. Oświadczenie podziękowanie moje waszemu ludowi».

× Na najpoddańszem przedstawieniu ministra spraw zewnętrznych o śmierci konsula w Mitrowicy, Szczerbiny, Najjaśniejszy Pan nakreślić raczył: «Bardzo smutnie. Szczerbina umarł jako bohater, godnie pełniąc swój obowiązek».

× Hrabianka *Róża Branicka* mianowana została frejliną Ich Cesarskich Mości Najjaśniejszych Pań Cesarzowych. Pozostający do rozporządzenia generał-gubernatora warszawskiego urzędnicy wydziału cywilnego, kamer-junkier *Mściława Karski* i *Paweł Górski* mianowani: pierwszy szambelanem, drugi kamer-junkrem Dworu Jego Cesarskiej Mości.

Urzędowe.

× Zarządzający ministerstwem oświaty, radca tajny *Zenger*, mianowany został ministrem oświaty.

× Pomocnik generał-gubernatora warszawskiego, radca tajny *Podgórodnikow*, mianowany został senatorem z pozostawieniem na zajmowanym stanowisku.

× Gubernator charkowski, generał-lejtnant książę *Obolenski*, opuścił dotychczasowe stanowisko i został zaliczonym do ministerstwa spraw wewnętrznych.

× Wice-gubernator twerski, w godności szambelana, rz. r. st. *Usow* i agent ministerstwa skarbu w Londynie, radca stanu *Tatyszczew*, mianowani zostali członkami rady głównego zarządu do spraw prasowych.

× «Praw. Wiestn.» ogłasza w wielkanocnym numerze, że metropolicie moskiewskiemu *Włodzimierzowi* nadano order św. Włodzimierza 2 stopnia przy reskrypcie Najwyższym. Tenże order 1 stopnia otrzymał poseł przy Kwirynale, rz. r. t. *Nelidow*. Ordery św. Aleksandra Newskiego otrzymali: poseł w Wiedniu hr. *Kapnist*, poseł w Waszyngtonie hr. *Cassini*, generał admirałcji *Zielonyj*, rz. r. t. *Arsenjew*, dyrektor Ermitażu *Wsiewołodskij*, senator *Wiesiotowski* oraz r. t. *Marazki*.

× Posunięci zostali z rzecz. radców stanu na radców tajnych: członek rady ministra skarbu *Bronisław Kukiel*, dyrektor kancelarii kredytowej ministerstwa skarbu *Bolesław Małeszewski*; z radcy stanu na rzecz. radcę stanu: członek rady i zarządzający oddziałem budowlanym skarbowej sprzedaży trunków *Leonard Iwanowski*.

× Dyrektor kancelarii głównego zarządu stadnin państwowych, r. t. *Lazarow*, uwolniony został na własną prośbę ze służby. Na jego miejsce mianowany referent tejże kancelarii, r. kol. *Szubim-Pozdiejew*.

× Najwyżej rozkazano wypuścić dziesięć nowych seryj renty państwowej (od 255 do 264) na sumę sto milionów rubli.

dochodzącym zastępem ludzi, związkiem najszczęśliwszym związanym z tem miastem, które „jedno wszystkie inne przewyższa piękności świata“, za Ciebie, Ojcie Święty, modlitwy pospółu zanosimy i wolamy w uczuciu radości:

„Leon XIII, Zastępca Chrystusa, Następca św. Piotra, Najwyższy Kościoła Pasterz, Nauczyciel Najmądrszy, trzody Pańskiej Wódz Najczujniejszy, wszystkich narodów Ojciec Najlepszy, trzykroć błogosławiony, niech żyje, niech będzie szczęśliwy!“

Do stóp Waszej Świątobliwości pochyłony, kościoła metropolitalnego mohylowskiego arcybiskup

Bolesław-Hieronim Kłopotowski.

Na ten adres otrzymał zarządzający archidiecezją, prałat *Denisewicz*, następującą odpowiedź od kardynała sekretarza stanu, *Rampolla*:

Przewielebny Księżę Prałacie!

Najdostojniejszy arcybiskup mohylowski, s. p. *Bolesław Kłopotowski*, składając powinszowania z okazji jubileuszu, jednocześnie przesłał Stolicy Apostolskiej 31,673 włoskich lir, jako Świętopietrze od archidiecezji mohylowskiej. Przeto z rozkazu Ojca Świętego śpieszę oświadczyć czei godnemu prałatowi, iż Jego Świątobliwość wdzięcznie przyjął to zaświadczenie poszanowania i miłości, uważając je za wskazówkę szczególniejszej czci ze strony wymienionej archidiecezji ku Stolicy Apostolskiej. Równocześnie z tem miłym uczuciem odczuł też Ojciec Święty nader boleśnie stratę, poniesioną przez archidiecezję w osobie zgasłego metropolity *Kłopotowskiego*. To też Jego Świątobliwość, zyskując gorące modły za duszę zmarłego arcybiskupa, chętnie udziela duchowieństwu i wszystkim wiernym apostolskiego błogosławieństwa i za nadesłany zasilek uprzejmie dziękuje. Korzystając z okazji, wyrażam przewielebnemu prałatowi głębokie uszanowanie, oddany

Kardynał Rampolla.

Rzym, 6 marca 1903 r.

Przecucia feljetonisty.

W numerze wielkanocnym «Now. Wr.» znany feljetonista tego pisma p. *M. Mienszikow* oddaje się takim pesymistycznym rozmyślaniom:

„Będzie wojna, czy też nie będzie? I jeżeli będzie, to gdzie? Z kim? Dawno nie było tak niespokojnej wiosny. Coś złowieszczonego unosi się w powietrzu. Czegóż oczekuje się, w coś się wsłuchuje.

Ciemno wszędzie, glucho wszędzie, Co to będzie?—co to będzie?—

jak powiada *Mickiewicz* (autor cytuje *Mickiewicza* po polsku, a zecerzy „Now. Wr.“ składają bez błędu). Obydwa *Wschody*—i bliźki i daleki, zapalają się burzliwym blaskiem. Na krwawo-czerwonym, jak pożar, horyzoncie gromadzą się ołowiane chmury. Dspale czytasz trwożliwa telegramy, mało ufasz uspakajającym. Cóż bo wiedzą korespondenci? Co wogóle my, ludzie, wiemy o dziedzinie, jak pogoda, niedocieczonej, kiedy dojrzewają wypadki dziejowe?»

Feljetonista przywiązuje pewną wagę do przecuć, które, zdaniem jego, będą kiedyś opracowane naukowo. Ale obecnie? Obecnie są to tylko przecucia...

× Z rozporządzenia ministra spraw wewnętrznych wydawnictwo *«Samar-skaja Gazieta»* zostało zawieszona na 3 miesiące. Taką karę spotkała dziennik *«Uralec»*.

Ogólne.

× *«Torg. Promyśl. Gazieta»* donosi, że poruszono sprawę uregulowania dotychczasowego sposobu dostarczania podwód. Według wszelkiego prawdopodobieństwa, powinno być w naturze zamienioną, zostanie na pieniądze i obowiązująco będzie całą ludność powiatu.

× *«Prawo»* donosi, że Rada państwa uchwaliła projekt zniesienia kar cielesnych za zbrodnie, popełniane przez zesłanych na osiedlenie i do ciężkich robót.

× Komisja specjalna, obradująca w Petersburgu nad sprawą zamierzonego zniesienia służebności i szachownic, odbyła już kilka posiedzeń i wznowi je po świętach st. st. W naradach biorą udział: gubernatorowie wołyński, wileński i miński; gubernialni marszałkowie szlachty: wileński i podolski, marszałek szlachty pow. winnickiego, wreszcie rolnicy i przedstawiciele różnych wydziałów biurowych.

× W specjalnej komisji opracowuje się projekt ustawy dyscyplinarnej dla urzędników kolejowych. Uwzględnić ma ta ustawa i stosunek urzędników do publiczności.

W Petersburgu.

= Ogólne zebranie członków katolickiego Tow. dobroczynności odbędzie się d. 15 kwietnia w sali bibliotecznej kościoła św. Katarzyny. Na tem zebraniu mają odbyć się wybory pięciu nowych członków zarządu wzajemnie ustępujących z koleji: pp. J. Giejsztor, H. Święcickiego, K. Czechowicza, L. Czechowicza i senatora K. Gartkiewicza. Zebranie ogólne ma również uprawnić zarząd do zawarcia umowy polubownej ze spadkobiercami s. p. Liniowicza, który zapisał Towarzystwu znaczne fundusze. Zarazem zebranie rozpatrzy projekt urządzenia biura pośrednictwa dla potrzebujących pracy.

= **Widowisko dla dzieci.** Grono osób z tutejszego Towarzystwa polskiego urządziło w sali teatru Nowego poranek dramatyczny dla dzieci, na którym młodociani amatorzy odegrali trzy krótkie komedyjki. Licznie zebrana publiczność bawiła się doskonale, a kulig w różnobarwnych strojach, który przewinął się na scenie, wywołał wśród małych widzów prawdziwy zachwyt. Dochód z widowiska, sprzedazy programów i t. p. wyniesie około 450 rb. i przeznaczony jest na kolonje letnie dla dziewczynek.

Z ZACHODU.

△ **Poznań.** W „procesie dwunastu“, który toczyć się będzie w sądzie ziemiańskim w Gnieźnie o współudział w ułatwieniu ucieczki do Lwowa skazanym: Piaseckiej i Bednarowiczowej, obronę oskarżonych członków komitetu przyjął poseł Lenzmann, znany ze świetnej wymowy i bystrości prawnik z Westfalji, członek stronnictwa wolnomyślnego Richtera. Poseł Lenzmann przybył do Księstwa Poznańskiego, żeby na miejscu zbadać sądownictwo tamtejsze. *«Dziennik Berliński»* zapewnia, że oprócz obywateli, oskarżonych w „procesie dwunastu“, później pociągnięci będą jeszcze do

odpowiedzialności za ułatwienie ucieczki pp. Józef Kościeliski i ks. prałat Stychel. Narazie prokurator nie może ich oskarżać, z powodu trwania sesji w Izbie panów i w parlamencie niemieckim, zastania ich bowiem nietykalność poselska. — Nowomianowany naczelny prezes W. Księstwa Poznańskiego von Waldow bawi w Meranie. Ze względów na jego zdrowie urlop przedłużono na 2 tygodnie; do Poznania, aby objąć urząd, nowy wielkorządca przybędzie 27 kwietnia.

△ **Wiedeń.** Krąży tu pogłoska, że namiestnik Galicji hr. Piniński ma ustąpić, zaś jego miejsce zajmie hr. Kazimierz Badeni, b. prezes ministrów austriackich, który już raz pełnił urząd namiestnika Galicji. Pogłosce tej zkądinąd zaprzeczają.

Francja. Walka z klasztorami rozpoczęła się nanowo. Chodzi głównie o pierwszy zakon Kartuzów, którego przeor oświadczył, że żądano odeń sumy kilkuset tysięcy franków na przekupienie członków parlamentu. Pośrednikiem w tej sprawie miał być Edgar Combes, syn prezydenta ministrów, który też oskarżył redakcję *«Petit Dauphin»* o oszczerstwo za to, że całą historję wydobyla na światło dzienne.

Chorwacja. Demonstrację przeciw - węgierskie ponawiają się z wielką siłą. Tłumy zdzierają napisy węgierskie z urzędów i sklepów. Wojsko i policja zmuszone są do ciągłej interwencji.

Turcja. Przewiezienie zwłok konsula Szczerbiny na okręt rosyjski odbyło się z wielką okazałością. W pochodzie wzięli udział dygnitarze tureccy i dwa bataljony wojska, które oddawało honorowe salwy. Zwłoki zabrał rosyjski krzyżowiec *«Daniec»*, aby je przewieźć do ojczyzny.

KRONIKA.

* *«Praw. Wiest.»* w wielkanocnym numerze ogłasza, że duchowni katolicy otrzymali następujące nagrody: order św. Włodzimierza 2-go st. prałat Adolf Martynoff; św. Włodzimierza 3-go st. nauczyciel religji w instytucie kusznikowskim w Kiercu, ks. Jan Arazow; św. Anny 2-go st. dziekan, proboszcz kościoła farnego w Grodnie ks. Julian Eliert; św. Anny 3-go st.: kanonik, członek kolegium Jan Malecki, prof. Akademji duchownej Ignacy Bałtruszys, kanonik honorowy kapituły katedralnej w Warszawie Aleksander Kakowski, inspektor seminarjum łucko-żytomierskiego prałat Antoni Bajewski, administrator parafji Andrzejów gub. kieleckiej, dziekan Leon Błoński, nauczyciel religji w gimnazjum w Łodzi ks. Karol Bręczkowski; św. Stanisława 2-go st. księża: prof. Akademji duchownej Jan Cieplak, dziekan tomaszowski Ludwik Szumiata, nauczyciele religji: w gimnazjum w Kijowie Kazim. Chruszczewicz i w instytucie Aleksandro-Maryjskim w Warszawie Adam Englisz; św. Stanisława 3-go st.: kanonicy łucko-żytomierskiej kapituły katedralnej: Piotr Żmigrodzki i Paweł Kamieński, księży z Królestwa Polskiego: Ant. Borkowski, Ant. Seremento, Winc. Tworzański, Wikł. Mościcki, Bartł. Smoleński; nauczyciele religji w gimnazjum: kowieńskim Kaz. Proncketis i w Kijowie Dionizy Bączkowski. Odznaczeni zostali nadaniem krzyża na piersi księży: Jul. Jakubowski, Aleks. Dąbrowski, Stan. Stobnicki, Ryszard Rosenberg, Tom. Bukowski, Kaj. Książkowski, Jan Lubowidzki, Jan Orent, Karol Szmidel, Adolf Białokos, Franc. Gorzędowski, Eug. Szwertberg, Jan Krzyżewski, Franc. Pawelski, Franc. Rolecki, Józefat Siedlecki, Ignacy Mickiewicz i Mik. Kaszewski.

* W zeszłym tygodniu wyruszyły z Warszawy pierwsze grupy pielgrzymów na uroczystości jubileuszowe do Rzymu. Z Poznania pielgrzymi warszawscy wraz z pąt-

nikami archidiecezji poznańsko-gnieźnieńskiej wyruszyli na Wiedeń do Rzymu, gdzie staną w sobotę 25 kwietnia. Na czele deputacji pielgrzymów polskich stanął JE. ks. biskup Linkiewicz. Pielgrzymi warszawscy złożyli Ojcu św. w darze statuetkę Chrystusa, odlaną w brązie z modelu artysty-rzeźbiarza Janowskiego.

* *«Słowo»* donosi, że na przyjęcie wielkanocne u JE. arcybiskupa warszawskiego Wincentego Popiela jeden z pierwszych przybył najprzewielebniejszy Hieronim, prawosławny arcybiskup chełmsko-warszawski, w towarzystwie swego kapelana. W liczbie kilkuset odwiedzających tegoż dnia znaleźli się przedstawiciele władz: pomocnik dowodzącego wojskami, jen.-lejt. A. K. Puzyrewski, naczelnik sztabu, jen.-lejt. Harzszelman, naczelnik Warszawy, jen.-lejt. Kazbek, prezydent Warszawy, jen.-lejt. Bibikow, gubernator warszawski, szambelan Martynow, oberpolicmajster, jen.-maj. Lichaczew, prezes cenzury, rz. r. st. Emański i inni.

** Projekt artykułów prawa spadkowego, opracowany przez komisję do ułożenia nowego prawa cywilnego, jak donoszą pisma, rozestano do opinji wydziałów towarzystw naukowych.

** W Warszawie pod przewodnictwem kuratora okręgu naukowego, r. t. Szwarca — jak donosi *«Warsz. Dniwn.»* — odbył się w końcu marca kilkudniowy zjazd dyrektorów i inspektorów szkół ludowych. Program obrad zawierał 20 punktów, między innymi: o uzupełnieniu bibliotek szkolnych książkami rosyjskimi, o sposobie wykładu historii i geografji Rosji, stosownie do zadań szkoły elementarnej w Królestwie i o wprowadzeniu dla metamedów szkół żydowskich egzaminów z języka rosyjskiego.

Osobiste.

∞ Zmarły w Radomiu, w wieku 98 lat, s. p. Konstanty Mirecki, właściciel Rozniszewa w pow. kozienickim, syn lekarza wojskowego za czasów napoleońskich, zapisał na cele dobroczynne pół miliona rubli, mianowicie: na stypendja dla polaków-katolików 20 tys., na tanią kuchnię dla nich w Warszawie—15 tys., na założenie szkoły ogrodniczej w Warszawie przy ogrodzie pomologicznym—10 tys., na Kasę Mianowskiego—5 tys., na założenie szkoły rzemieślniczej w Warszawie—40 tys., na Tow. osad rolnych w Warszawie—15 tys., na Tow. popierania przemysłu i handlu w Warszawie—40 tys., jako zapomogę dla kształcących się w zawodzie rolniczym lub rzemieślniczym, wreszcie na Akademję umiejętności w Krakowie—50 tys. i na odnowienie Wawelu również 50 tys. Na szpitalu i zakłady dobroczynne w Warszawie, a głównie w Radomiu, zmarły zapisał przeszło 90 tys. i na kościoły w Radomiu 132 tys. Rodzina otrzymała legatów na sumę 88 tys. rb. Wykonawcą testamentu jest adw. przys. Bol. Przyłęcki w Radomiu.

∞ Towarzystwo kredytowe ziemskie w Królestwie poniosło dotkliwą stratę: zakończył życie zasłużony obywatel, członek komitetu tej instytucji, s. p. Tadeusz Wyganowski, w wieku lat 64.

∞ Prof. J. Mierzejewski obrany został członkiem honorowym petersburskiego Tow. psychiatrów.

∞ Znany archeolog, p. Grzegorz Worobjew, radca rządu gubernialnego w Łomży, ofiarował do biblioteki seminarjum duchownego rzymsko-katolickiego w Płocku 103 tomy dzieł klasyków łacińskich, greckich i francuskich.

∞ Znana artystka tragiczna Eleonora Duse zapadła na ciężką chorobę gardła i odwołała zapowiedziane występy w Warszawie i Petersburgu. Dla poratowania zdrowia udała się na Riwierę do Capri.

∞ Prof. Wierzbilowicz, znany wiolonczelista, wyjeżdża w tych dniach do Rosji środkowej, gdzie koncertować będzie 13

kwietnia w Niżnym - Nowgorodzie i 15 kwietnia we Włodzimierzu nad Kłazmą. W koncertach tych weźmie również udział śpiewaczka panna Wiktorja Kossowska.

ZASŁUBINY I ZARĘCZYNY.

W Warszawie d. 16 kwietnia, w kościele ewangelicko-reformowanym pobłogosławiony został związek małżeński pomiędzy panną Heleną Jankowską, córką Felicjana, znanego przemysłowca, a p. Władysławem Fröhlichem, przemysłowcem i obywatel miasta.

P. Eustachy Korwin-Szymanowski, syn ś. p. Teodora z Cygewa i Julji z Jełowickich, zaślubił d. 25 marca p. Zofię Skarbk-Tłuchowską, córkę nieżyjącego Djoniego, marszałka powiatu humańskiego, i Heleny z Rakowskich. Błogosławieństwa młodej parze udzielił w Warszawie w kościele PP. Kanoniczek JE ks. Henryk Kossowski, biskup-sufragan diecezji kujawsko-kaliskiej.

DONIESIENIA.

Prywatny Zakład Ginekologiczny

D-ra CZESŁAWA STANKIEWICZA

nowowbudowany w Warszawie, ul. Złota 3.

CHOROBY KOBIECIE. AKUSZERJA.

Całkowite utrzymanie wraz z leczeniem od rb. 2 do 8 dziennie. Bliższych informacji udziela na miejscu (lub listownie) właściciel zakładu: Warszawa, Złota 3. Poliklinika dla chorych przychodnich.

Dr. Julian Fuchs.

Choroby skórne i weneryczne. Warszawa, Ś-to Krzyżka N 31.

Ostroróg-Sadowski,

adv. przys., przeprowadza legitymacje szlacheckie. Warszawa, Erywańska 8.

Do dzisiejszego Numeru dołącza się katalog dzieł, wydanych z zapomogi Kasy pomocy im. Mianowskiego.

NEKROLOGJA.

LISTA ZMARŁYCH.

† Na prowincji: Markowska Bolesława, córka Kalksta i Józefy z Samborskich, lat 18—w Czernihowie. Zagranicą: Klukowski Rafał z Podola—w Mentonie 21 marca.

EKONOMISTA.

TYDZIEŃ EKONOMICZNY.

— Wobec blizkiego przekształcenia rządów dóbr państwa w Królestwie na zarządy ministerstwa rolnictwa i dóbr państwa, ministerstwo zaleca zwrócić uwagę na okazywanie właścicielom ziemskim oraz ludności pomocy i poparcia w sadzeniu lasów prywatnych. W tym celu zalecono zorganizować sprzedaż nasion i sadzonek zwłaszcza gminom i pojedynczym gospodarstwom włościańskim. Jednocześnie leśnictwom rządowym zaleca się rozszerzyć swoje szkółki leśne i utworzyć nowe oraz powiększyć liczbę rządowych suszarni nasion. Polecono wreszcie zwrócić baczną uwagę na zalesienie wydm piaszczystych.

— Członek zarządu spółki rolnej radomskiej, właściciel dóbr Sady, w pow. opoczyńskim, p. Władysław Dobiecki, b. radca Tow. kred. ziemskiego, ofiarował spółce rolnej w Radomiu, ewentualnie Tow. rolniczemu, posesję z placem, położoną przy ul. Trawnej.

— „Torg-Prom. Gazieta“ donosi, że zamierzono obniżyć podatek wekslowy, przyczem wprowadzić opodatkowanie weksli, zależne od terminów ich płatności: za weksle na trzy miesiące ⁵/₁₀₀ proc., za sześciomiesięczne ¹⁰/₁₀₀ proc., za weksle na dłuższe terminy ¹⁵/₁₀₀ proc.

— Na ogólnym zebraniu mińskiego Tow. rolniczego postanowiono, na wniosek sekcji poleskiej, przyjmować w charakterze członków-korespondentów Towarzystwa włościan za opłatą roczną w kwocie 3 rb. Włościanie ci mieć będą tylko głos doradczy.

— Z Odessy donoszą, że największa w Rosji rafinerja cukru Brodzkich spłonęła do szczętu. Straty milionowe. Fabryka była ubezpieczona na 5 milj. rb.

KRONIKA GIEŁDOWA.

Petersburg, 10 (23) kwietnia. Na pierwszych poświęconych zebraniach giełdowych obroty były bardzo drobne, chociaż usposobienie mocne, zwłaszcza dla akcji bankowych, dzięki sprawozdaniom rocznym o ich działalności za rok ubiegły, przeważnie bardziej pomyślnej, niż oczekiwano. Mocno również z pożyczkami premjowemi. Wybitna natomiast zniżka brzońskich metalurgicznych. We wtorek płacono: banki — ross. dla handlu zewn. 332—337, międzynarodowy 395 — 396, handlowo-przemysłowy 267 — 264, dyskontowy 385 (prawie wszystkie bez bieżącego kuponu); walory naftowe: bakińskie 400, mantaszawskie 204—201; walory metalurgiczne: brzońskie 103—104 (w końcu zeszłego tygodnia 112,5), sormowskie 143,25, pułłowskie 88, «Feniks» 133. Pożyczki premjowe: I — 443, II—340, III—302,5. Renta prawie bez obrotów, nominalnie 98,5.

Czeki: Bank państwa sprzedaje — na Londyn po 94 rb. 95 k. za 10 funt. szt.; na Berlin 46 rb. 30 k. za 100 m.; na Paryż 37 rb. 72 1/2 k. za 100 franków; na Wiedeń 39 rb. 60 k. za 100 koron.

Warszawa, 21 kwietnia. Papierami publicznymi obroty ożywione, usposobienie mocne. Listy zastawne ziemskie 4 1/2 proc. — 99,50; 4 proc. — 93,85. Listy zast. m. Warszawy 5 proc. — nominalnie 101 i 100,50; 4 1/2 proc. w tranzakcjach — 95,45—95,35; m. Łodzi 4 1/2 proc. — 93,10 — 93,15. Z akcji: Rudzkie 782,5, Bank handlowy 378,5 (bez bieżącej dywidendy), dyskontowy nominalnie — również bez dywidendy — 405.

RYNKI ZBOŻOWE.

Usposobienie rynków zagranicznych przeważnie mocne, z wyjątkiem Niemiec, gdzie tendencja wahająca się, skłonna do zniżki, a także Stanów Zjednoczonych, gdzie obfite realizacje wywołały chwilowe niższe notowania. Płacono:

	Pszenica.	Żyto.	Owies.	Jęczmień.
W New-Yorku	97,75	—	—	—
» Londynie	102,5—111	—	84—87,25	78
» Berlinie	121,5	103,75	98,75	—
» Królewcu	98,5—100,25	73,5—75	65—66,75	67—68,25

(Ceny w Królewcu na ziarno rosyjskie).

Na rynkach rosyjskich wewnętrznych bez zmiany: usposobienie słabe, obroty drobne; w portach południowych mocno, w bałtyckich natomiast tendencja ospała. Płacono:

	Pszenica.	Żyto.	Owies.	Jęczmień.
W Warszawie	95—97	67—71	70—90	69—72
» Odessie	89	70	63	64
» Libawie	—	74	64—79	—
» Rydze	95—96	75—76	61—64	65

Redaktor i wydawca

Erazm Piltz.

KEMMERNSKIE

wody siarczane i kąpiele błotne

o 40 wiorst od Rygi, przy Rygo-Tukkumskiej dr. żel.

Sezon od 20 maja do 1 września.

W Kemmern skutecznie leczone są: reumatyzm stawów i mięśni, choroby nerwowe, kobiece i skórne, suchoty kości i stawów, wszystkie rodzaje skrofalicznych i syfilitycznych cierpień. Nowy zakład kąpieł błotnych dla chorób kobiecych i różnych form reumatyzmu. Kurs leczenia wannami od 12 do 30 rb., mieszkania od 40 do 150 rb. za 6 tygodni. Pokoje oddzielne od 10 do 25 rb. miesięcznie. Pomieszczenie z całonocnym utrzymaniem w pensjonatach wynosi od 35 do 80 rb. miesięcznie. Szczegółowych informacji udziela Zarząd wód. (5295)

Adres: St. Kemmern, Rygo-Tukkumskiej dr. żelaznej.

FABRYKA I SKŁAD
maszyn rolniczych i gospodarskich

P. DÜTIL i K^o

Petersburg, Ligowka N 44.

Lokomobile i inne motory. Maszyny do obrabiania ziemi, siana i zbioru zboża i traw, młocarnie, wialnie, maszyny do sortowania i suszenia ziarna, młyny.

Prasy do siana, słomy, torfu i t. p.

Maszyny do wydobywania i obrabiania torfu. Pompy dżelfragmowe i innych konstrukcyj. Przybory do hodowli ptactwa i pszczelnictwa. (5299)

SPRYTNA. — Jagusiu, kto to był u ciebie?
— Brat.
— Bóg się Bogu, jeżeli się nie mylę, to chyba dziesiąty z rzędu!
— A tak, proszę pani, u biedaków to zawsze duże rodzeństwo bywa... (Kolce)

BANK HANDLOWY W WARSZAWIE

podaje do wiadomości, że w myśl uchwały, zapadłej na Ogólnem Zebraniu Akcjonariuszów z dn. 15 b. m., dywidenda za rok 1902 od akcji Banku, płaconą będzie w kwocie rb. 20 od akcji, poczynając od dnia 3 (16) b. m., w kasie Banku w Warszawie, w kasach Oddziałów tegoż Banku: w Petersburgu, Łodzi, Częstochowie, Sosnowcu, Lublinie i Kaliszu, oraz w Berlinie w Banku Kredytowym środkowych Niemiec, za zwrotem kuponów na przedpłatę i dopłatę dywidendy za rok 1902. (5305)

SLAWUTA

(stacja dr. żel. Brzesko-Kijowskiej)

KLIMATYCZNA STACJA LEŚNA.

Zakład kumysowy i wodolecznicy.

Sto klaczy, olbrzymie lasy iglaste, wszelkie urządzenia hydropatyczne. Inhalatorjum. Kuchnia pod dozorem lekarzy, internat, kąpiele w Horyniu. Wszelkie dogodności na miejscu. Ceny bardzo dostępne. Szczegóły odwrotną pocztą. Sezon od 15 (28) maja do 15 (28) września. Kolej do samego miejsca. Adresować: dr. Dzierżbicki w Sławucie. Lekarze Zakładu: H. Dobrzycki, T. Dzierżbicki. (1866)

Patentowany w Rosji za N 6838.

Przysznice ręczny pokojowy „Collier-Deouche“.

Doskonały, najtańszy aparat do oblewania zimnych lub ciepłych. Wielkie udogodnienie dla dam: można przysznicować się, nie zamoczywszy głowy!

Zamówienia przyjmuje wyłącznie

Główny Reprezentant na Cesarstwo i Królestwo

B. K. KORNFELD,

Moskwa, Mała Zubińska, dom Obidinoj.

Cenniki wysyła się na żądanie. (5138)

Wydawnictwa GEBETHNERA i WOLFFA.
WYSZEDE Z DRUKU TOM DRUGI

Historji Nowożytniej

TADEUSZA KORZONA

OD 1649 DO 1788 ROKU,

z 87-ma rysunkami w tekście, 2-ma mapami historycznymi i tablicami genealogicznymi.

Stron 734 w formie 8-ki.

Cena rb. 3 kop. 60.

Tegoż Autora poprzednio wydane:

Historja starożytna, wyłożona sposobem elementarnym, z dodaniem 3-ich map, planu, tablicy synchronistycznej i 110-ma drzeworytami. Wydanie 3-ie, przejrzone i poprawione, 1 rb. 50 kop.

Historja wieków średnich, wyłożona sposobem elementarnym, z 4-ma mapkami kolorow., 55-ma rysunkami i tablicami genealogicznymi. Wydanie 2-gie, przejrzone i poprawione, 2 rb. 40 kop. (1869)

Historja nowożytna, z 61-ma rysunkami w tekście, mapą historyczną i tablicami genealogicznymi. Tom I-szy do 1648 roku wydanie 2-gie, przejrzone, 2 rb. 80 k.

Wydawnictwa GEBETHNERA i WOLFFA.

KAZIMIERZ PRZERWA-TETMAJER

NA SKALNEM PODHALU.

Nowele i obrazy na tle dawnego i współczesnego życia Górali Tatrzańskich. Cena rb. 1 k. 19, w ozdobnej oprawie rb. 1 k. 50.

Tegoż autora wyszły:

Anioł śmierci. Roman, 2 tomy w jednym. Wyd. III, 1 rb. 80 kop.

Melancholja. Drobne utwory proza, rb. 1, w ozd. oprawie 1 rb. 40 kop.

Otchłań. Fantazja psychologiczna, rb. 1, w ozd. oprawie 1 rb. 40 kop.

Panna Miery. Powieść, 1 rb. 80 kop.

Poezje. Serja I, II, III i IV po rb. 1, w ozd. oprawie po 1 rb. 40 k.

Wrażenia. Nowele i szkice, rb. 1, w ozdobnej oprawie 1 rb. 40 kop.

Zawsza Czarny. Fantazja dramatyczna z rysunkami Wł. Tetmajera, 2 rb. 50 k.

Do nabycia we wszystkich księgarniach. (1894)

Plugi dwuskibowe Zawadzkiego „Dyktator“, Wołskiego systemu „Ventzky“ wzmocniony i Sucheniego.

Plugi piętrowe jednoskibowe, samochody całostalowe i wieloskibowe Sacka.

Brony sprężynowe oryginalne amerykańskie „Aberdeen“ z fabryki „The Standard Comp.“, ulepszonej i wzmocnionej konstrukcji.

Brony talerzowe amerykańskie „Tiger“ Stoddarda.

Brony sześciopolewe do przykrywania posiewów, bronie do łak Laacke.

Kultywatory sprężynowe amerykańskie Massey.

Obsypniki do kartofli, wypełacze jednorzędowe, oraz trzyczędowe „Oszczędność“ Zawadzkiego.

Znaczniki trzyczędowe Jordana, oraz

Dotowniki do kartofli patent Szostaka, nowej konstrukcji.

Szuffe konne „Columbus“ oryg. ameryk.

Siewniki rzutowe uniwersalne „Tryumf“ oraz taczkowe ręczne do konieczyń.

Siewniki rzędowe oryginalne Sacka uznanej dobroci.

Siewniki rzędowe do buraków z przyrządem do równoczesnego wysiewu nawozów sztucznych z fabryki Vielwerth i Dehira.

Potrząsacze do nawozów sztucznych „Schlöra“.

Siewniki do saletry dwurzędowe ręczne.

Grabie konne Tiger z siewnikami do konieczyń, oraz

Wszystkie maszyny i narzędzia rolnicze z renomowanych fabryk krajowych i zagranicznych, z pominięciem o ile możliwości niemieckich. (1880)

POLECAJĄ

Tadeusz Kowalski i A. Trylski

Warszawa, Miodowa 4.

Cenniki na żądanie gratis i franco.

Bohuego Karlsbadzka Domieszka do Kawy

nadaje kawie dobry aromat, wyborny smak i piękny kolor.

Oznaczona na wystawach w Warszawie r. 1902 i w Londzi r. 1903 WIELKIEMI ZŁOTEMI MEDALAMI.

Wrocławskie fabr. cykorji R. Bohne & Co Wrocławek. Kantor w Warszawie, Długa 50.

DO NABYCIA WSZĘDZIE:
Paczka 8 k.
Karton 6 paczek . . . 45 „
„ 12 „ 90 „
„ 48 „ 3 60 „

(3266)

Księgarnia GEBETHNERA i WOLFFA

poleca **PODREĆZNIKI** z zakresu
GOSPODARSTWA WIEJSKIEGO
i ŁĄCZNYCH Z NIEM GAŁĘZI:

- BARDZKI BOLESŁAW.** Cztery nauki gospodarskie dla włościan. 30 kop.
Treść: O uprawie roli i łąk. O płodozmianie, czyli wielopolowem gospodarstwie. O osuszaniu ziemi i arenowaniu. O nawozach stajennych, sztucznych i zielonych.
- **Poradnik gospodarski.** Hodowla i leczenie koni, bydła, owiec, trzody chlewnej i drobiu, w połączeniu z praktycznym zastosowaniem teorii żywienia i z dodatkiem mleczarstwa, 80 kop.
- BAUMEISTER W.** Chów trzody chlewnej; przełożył z 4-go wydania niemieckiego B. Brühl, 1 rb.
- BRZEZIŃSKI JÓZEF,** inspektor pola doświadczalnego uniwersytetu Jagiel. Hodowla drzew i krzewów owocowych, z 259 rysunkami. Dzieło nagrodzone pierwszą nagrodą na konkursie Akademii Umiejętności w Krakowie, stron 534 większego formatu, 3 rb.
- CHOJECKI TAD.** O tuczeniu bydła opasowego. Podręcznik dla gospodarzy. Z 4-ma rysunkami, 30 kop.
- FRUWIRTH C.** Chmiel, jego uprawa i użycie. Przel. z niem. Stan. Rawieński. Praca uwieczniona na konkursie w Norymberdze, z 32 rycinami, 75 kop.
- GOESCHKE FRANCISZEK.** Ogród wiejski. Popularny przewodnik przy zakładaniu i pielęgnowaniu ogrodów, oraz podręcznik do nauki ogrodnictwa. Praca konkursowa, uwieczniona dyplomem honorowym przez Stowarzyszenie do podniesienia ogrodnictwa w Państwie Pruskiem. Przekład z niem., z drzeworytami w tekście. Wydanie nowe, 40 kop.
- HAUBNER Dr.** Weterynarja gospodarska, czyli nauka leczenia zwierząt domowych. Według 12-go wydania oryginału przełożył Dr. M. Laurysiewicz i A. Strzelecki. Wydanie 4-te, przejrzone i znacznie przerobione, ze 104 drzeworytami, 3 rb., w trwałej oprawie w półskórek 3 rb. 75 kop.
- ŁASZCZYŃSKI WŁ. Dr.** Zootechnika, czyli hodowla dochodowa. Kraków, 2 rb.
- LYSKOWSKI IGNACY.** Gospodarz. Wyd. nowe, karton., 60 kop.
Treść: Rolnictwo. Hodowanie i choroby koni, bydła i owiec. Ogrodnictwo. Pszczelnictwo. Rozmaitości gospodarskie.
- **Trzy nauki gospodarskie,** napisane dla włościańskich gospodarzy. Wydanie nowe, 15 kop.
Treść: O płodozmianie, czyli wielopolowem gospodarstwie. O nawozach. O uprawie roli.
- NIKLEWICZ KONRAD.** Przemysł owocowy. Najkorzystniejsze i wszechstronne użytkowanie owoców w przemyśle wielkim i małym, w handlu i gospodarstwie domowym, z 35-ma drzeworytami, 1 rb. 20 kop.
- PRBYL.** Hodowla drobiu, i GOEDDE. Hodowla bażantów. Z niem. przetłumaczył A. Strzelecki. Z 56 rycinami, 1 rb. 20 kop.
- ROHLWES.** Nauka leczenia zwierząt domowych. Wyd. 22-gie, zupełnie przerobione przez d-ra G. Felischa; przeł. A. Strzelecki. Z 66 drzew. Wydanie powtórne, nowoopracowane, 1 rb.
- SZYMAŃSKI AD.** Jak siał, aby i praca ludzka i ziarno nie szły na marne? Ważne wiadomości o siewie dla użytku i najmniejszych i największych gospodarstw. Z wieloma rysunkami i z wiadomością o siewnikach wędrownych, 20 kop. (1870)

GRAND PRIX
PARYŻ 1900.

NOWA

Centryfuga „Perfect“

przewyższa o wiele wszystkie inne

Centryfugi do mleka,

jest bezsprzecznie

Najlepszą Centryfugą

nowego stulecia.

Największa i najlepiej urządzona fabryka centryfug na świecie.

Towarzystwo Akcyjne

BURMEISTER & WAIN.

Kopenhaga, Danja.

Około 175 l-ych nagród. Filja w Moskwie: Burmeister & Wain, Pokrowskiej Mości.

Generalny Reprezentant na Królestwo Polskie (1883)

Alfred Grodzki w Warszawie.

5 godzin od Warszawy, 5 wiorst od stacji drogi żel. Nadwolskiej.

NAŁĘCZÓW.

Zakład leczniczy dla chorych nerwowych.

Poczta i telegraf na miejscu. Powozy na zamówienie.

W zimie ceny niższe (3 rb. 50 k. dziennie utrzymanie i leczenie). Prospekty gratis i franco. (1796)

KSIĘGARNIA TEODORA PAPROCKIEGO i S-ki,

Warszawa, Nowy-Świat 41.

POLECA:

Dr. J. B. MARCHLEWSKI. Stosunki społeczno-ekonomiczne pod panowaniem pruskim. (Ludność, rolnictwo, przemysł i handel, położenie mas ludowych, walka narodowościowa, polityka agrarna rządu pruskiego, akcja obronna polska; Niemcy wypierają Polaków, czy Polacy Niemców; walka klasowa i walka narodowościowa), 4 rb. 25 kop.

BOUGLÉ. Idea równości. Studium socjologiczne, 2 rb.

STEN. Pisarze polscy, 1 rb. 65 kop.

A. GARDE. Henryk Ibsen. Wykład zasadniczej idei, zawartej w dramatach Ibsena, 55 kop. (1891)

Wysyłka za zaliczką pocztową.

ZAKŁADY ARTYSTYCZNO-KOŚCIELNE J. SZPETKOWSKIEGO i Spółki

W WILNIE, Botaniczna № 2. W WARSZAWIE, Jerozolimska № 39. W POZNANIU, Berlińska № 15.

FABRYKI: w Warszawie—Smolna róg Wysokiej 2, w Poznaniu—przedmieście św. Łazarza.

POLECAJĄ SIĘ: Do budowy Ołtarzy i Ambon, oraz wszelkich sprzętów kościelnych.

Ma zawsze na składzie z własnej fabryki Stacje Męki Pańskiej w wypukłej formie (haut relief) z masy mozaikowej, w rozmaitych stylach i wielkościach, artystycznie polichromowanych w kolorach naturalnych; wielki wybór Figur i Grup Świętych Pańskich z masy mozaikowej, na wolnym powietrzu ze sztucznego kamienia, na zamówienie z marmuru kararyjskiego, brązu, kute w miedzi lub cynku. (1713)

Sanatorium

dla chorych nerwowych, b. ord. klin. chor. nerw. D-ra Daniela Goldberga w Pruszkowie. Sanatorium mieści się w pałacu wśród parku 8 morgowego, niedaleko stacji. Wodociąg, kanalizacja. Hydroterapia, elektryczność oraz wszelkie inne metody lecznicze. Cena od 4—10 rb. dziennie. Porozumieć się można na miejscu lub w Warszawie, ul. Sądowa № 7, od 5—6 pop. (1816)

WSZYSTKO JEDNO — Gdzie stale przebywa brat pański!

— On mieszka we Frankfurcie nad Tyfusem.

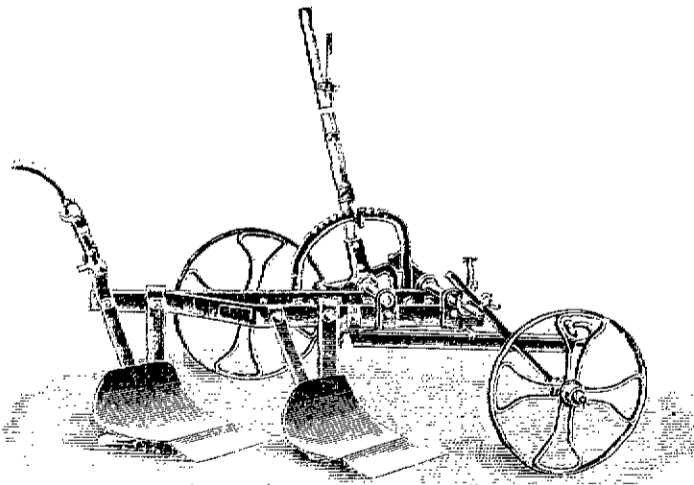
— Co pan plecieciez? Chyba nad Odra?

— Nie masz się pan czego frytować! Tyfus czy odra, zawsze są to choroby. (Kurś. Świat.)

REKORD

otrzymały PŁUGI DWUSKIBOWE

z fabryki H. CEGIELSKI, Tow. Akc. w Poznaniu, w Wilnie, Poniewieżu, Lwowie, Kołomyi,

i znajdują się na Składzie u Reprezentantów w Warszawie

NOWE PŁUGI stalowe piętrowe samochody do głębokiej orki «SEP» z patentowanym siawidłem, wyrób Cegielskiego.

NOWE DOŁOWNIKI jednokonne patent «SZOSTAKA» na grunta lekkie, wyrób Cegielskiego.

DOŁOWNIKI do kartosli z przodkiem sterowym na grunta ciężkie, wyrób Cegielskiego.

NOWE MASZYNY do przykrywania kartosli, wyrób Cegielskiego.

POLECAJĄ

WYŁĄCZNI REPREZENTANCI

Tadeusz KOWALSKI i A. TRYLSKI

WARSZAWA.

Za dobre działające powyższych narzędzi

NABYTYCH U NAS WPROST ZE SKŁADU

dajemy gwarancję.

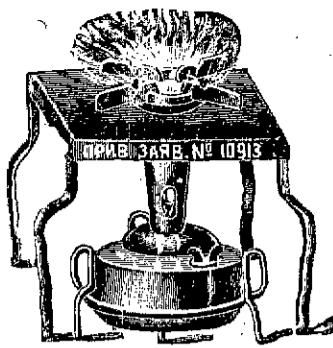
(1864)

SKŁAD MASZYN ROLNICZYCH I NASION

ALFRED GRODZKI

W Warszawie, ulica Senatorska № 88. (1740)

Zameld. przywileju № 10913.

WAŻNE DLA KAŻDEGO!

Nowowynaleziona, zupełnie bezpieczna Naftowo Gazowa kuchnia «Ekonomia» z płytą «Wygodna», wkrótce zajmie miejsce wszystkich innych egzystujących kuchen. Wyróżnia się trwałą konstrukcją, szybko gotuje, pali się czystym gazem, bez knota, bez woni, nie kopci, można także regulować płomień w miarę potrzeby. Zużywa w przeciągu godziny nafty tylko za 1/2 k. Wysyłam za zaliczeniem. Cena ze wszystkimi przyrządami i z przesyłką tylko rb. 3 k. 10, z 2 ma rezerwoarami do 2-eh naczyń rb. 5 kop. 25. Do miejscowości oddalonych wysyłam, prosząc o zażalenie i dolicz. części kosztu wagi. Wynalazca J. FRANCUZ. Warszawa, Królewska № 49. (1875)

SOLEC

Wody mineralne siarczano-słone

Nowowzniesiony, wszelkim wymaganiom higieny i komfortu odpowiadający Zakład Kąpielowy

Sezon trwa od 20 MAJA do 20 WRZEŚNIA.

Bliższych informacji udziela

(1867)

Dyrektor Zakładu: Dr. Włodzimierz DANIEWSKI, w Solcu, p. Stopnice, gub. Kielecka.

ZAKŁADY MECHANICZNE

E. PLAGE i T. ŁASKIEWICZ

w LUBLINIE.

Kotły parowe różnych systemów i wielkości.

Kompletne urządzenie gorzelni, rektyfikacji, krochmalarni, syropiarni, browarów i terpentyniarni.

Aparaty cukrownicze.

Maszyny do wyrobu cegły.

W ciągu ostatnich trzech lat wykonaliśmy przeszło 40 nowych gorzelni. (1787)

Pompy wszelkiego rodzaju nowych systemów. Maszyny do korkowania, mycia, napełniania i kapslowania butelek dla wina, piwa, spirytualij i t. p. Maszyny patentowe do napełniania, zarazem odmierzenia: koniaku, słodkich wódek, spirytusu i t. p. Wszelkie browarne maszyny i urządzenia. Gniotowniki do zielonego słoju dla gorzelni i beczki transportowe do spirytusu, gotowe. (1734)

Fabryka Maszyn

K. A. POSEPNY,

Warszawa, Marszałkowska 17.

PIERWSZA WARSZAWSKA PAROWA FABRYKA

KOPYT i PRAWIDEL

Męskich, Damskich i Dziecinnych

Aleksandra Makowskiego,

Warszawa, ulica Długa № 42.

Poleca fasony najmłodniejsze, oraz wyrabia Kopyta na roz maite nogi cierpiące, niestandardne. Obstalunki dla osób prywatnych wykonywają się podług miar, a dla Pp. Majstrów kunsztu szewskiego podług miar wykranych i fasonów. Wszelkie zamówienia wykonywane są śpiesznie, dokładnie, po cenach przystępnych. (1865)

Sprzedż hurtowa i detaliczna.

HOTEL RZYMSKI

Warszawa, w centrum miasta,

70 numerów w cenie od 75 kop. do 5 rb. Kąpiele, pralnia, telefon, kantor powozów. Restauracja pierwszorzędna. (1784)

A. BOCQUET.

SKŁAD MASZYN, NARZĘDZI I NASION ROLNICZYCH

TADEUSZ KOWALSKI i A. TRYLSKI

Warszawa, Młocowa № 4.

(1741)

NIEZRĘCZNY. — Panna Halina — rzecze gospodyni — niema tancerza. Czy nie byłbyś pan łaskaw, zamiast ze mną, z nią przetańczyć tego kontredansu?

— Ależ z największą przyjemnością, proszę pani!

(Kojce)

PATENTY

na wynalazki w Rosji i zagranicą, MARKI
handlowe i fabryczne wyroby

M. Skrzypkowski.

Petersburg. Wozniesieński pr. 51.
(4738)

KROWIANKA

OSPA OCHRONNA.

Danilowiczowska 8. Telefon 528.

Inst. D-PA PCHÓRZNICKIEGO.
(1868)

DENTYSTA F. FRENKIEL,

b. asystent d-ra Kobylńskiego, przyj-
muje wyłącznie u siebie. Warszawa,
ul. hr. Kotzebue № 10. (1607)

SKŁAD APTECZNY
I KOSMETYKÓW

K. NIWIŃSKIEGO

w Kijowie, Kreszczatik № 23.

Poleca wielki wybór perfum, kosme-
tyków, przyb. toaletow. Szklane wyroby
Baccara, szczytki, grzebienie, szyldkrety,
Apt. towary, chem. przetrw., artykuł
gospodarcze. (826)

Osuszanie błot.
Ulepszenie łąk i
pól. Trygacja.
Uprawa i eks-
ploatacja torfo-
wisk. Gospodar-
stwo leśne. Wy-
konywanie i kop-
jowanie planów
i t. p.

PETERSBURSKIE BIURO MELJORACJI ROL- NYCH I LEŚNYCH.

(С.-Петербургское Бюро Земельных Улучшений и Лесоустройства).
Adres pocztowy: С.-Петербургъ, Троицкая ул. № 36.
Telegraficzny: Петербургъ—Взуйль. (5048)

Specjalne studia.
Projekty i kos-
torysy. Wykony-
wanie robót i kie-
rownictwo tako-
wemi. Porady
techniczne i pra-
wne w zakresie
specjalności,
i t. d.

DRUKARNIA DOMOWA
Niezbedny dla każdej prywatnej i rządowej insty-
tucji przyrząd ruhomych kauczukowych liter (w
wszystkich językach), którym każdy może druko-
wać wizytowe i adresowe karty, blankiety, kop-
erty, urkularze, awizaje i t. p. sprzedaje
jedyna w Rosji fabryka ruhom. liter, „Pobieda”
J. A. LEWINSONA
Odessa, Kanatnaja 14 i w Wiedniu Adlerg. 12.
z 90 literami l. r.—k. z 482 liter. 4 r. 75k. 4
160 „ 2 „ „ „ 716 „ 6 „ 50 „
291 „ 3 „ 50 „ „ 1005 „ 10 „ „
CENNIKI WYSYŁAM BEZPŁATNIE. — POSZUKUJĄ SIĘ AGENCI.
FABRYKA WYKONYWA RÓWNIŻ STEMPLA I PIECZĘCIE.

FELIKS EISENBERG

Warszawa, Marszałkowska 148.

Olewy i tłuszcze do smarowania maszyn. (1802)

PATENTY

na wynalazki

wyrobia i użytkownej

inż. Kazimierz Ossowski

Biuro techniczne międzynaro-
dowe,

BERLIN, Postdammerstrasse 3.

Przedstawiciel przy Departamencie w Pe-
tersburgu, inżynier R. Dunin, Woznie-
sieński просп. 3. (5301)

Leśnik,

specjalista, z wyższ. wyksz., kierujący
obszernymi lasami, chce zmienić obo-
wiązek. Posiada chlubny astat o 20-let-
niej służbie. Libawa, Stanisław Trza-
skowski, dla P. M. (5307)

Letnie mieszkanie

o 8 pokojach opalanych — z kuchnią,
1/2 dziesięciny ogrodu oparkanionego ży-
wopłotem, 1/2 wiorsty od st. Wyski
Warsz.-Petersb. drogi żelaznej, blisko je-
ziora, rzeki i lasu, oddaje się na lato
z meblami lub bez, o czym o informacje
udawać się usunie lub piśmiennie: stacja
Wyski, majątek Wyski, Witebskiej
guberni. (5297)

PRZYŚLUGA. — Jestem stroicielem,
proszę pani. Przyszedłem nastroić for-
tepiau.

— Ależ ja pana nie wzywałam.
— Wiem... Przysłał mnie ten pan,
który mieszka obok. (Kolce)

TOWARZYSTWO AKCYJNE

WYROBÓW BAWELNIANYCH

I. K. POZNAŃSKIEGO

W ŁODZI.

SKŁADY GŁÓWNE: W Łodzi: a) przy Fabryce, ulica Ogrodowa.
b) przy ul. Piotrkowskiej № 784 (dom własny). W Warszawie: przy
ul. Gęsiej № 16—18 (dom własny). W Moskwie: Plinka, Juszkow pe-
renłok, dom Aleksandrowa. (1648)

Skład fortepianów, pianin i fisharmonij

J. KERNTOPF i SYN

w Kijowie, Kreszczatik 33. Telefon 809.

Wielki wybór fortepianów i pianin własnej warszawskiej fabryki, a także
instrumenty pierwszorzędnych rosyjskich i zagranicznych fabryk:
Schrödera, Blüthnera, Bosendorfera, Bönsch, Ibach Zeitel & Winkelmann, Berduz,
Apollo, Spornagel, Thürmer, Estey etc.

Przedstawicielstwo znakomitej wszechświatowej amerykańskiej fabryki fisharmonij

„ESTEY“

w Nowym-Yorku i Brattleboro.

Ceny fabryczne. Katalogi na pierwsze żądanie gratis i franco. (824)

Inżynierowie S. B. WOLSKI i S-ka,

KIJÓW, Bibikowski Bulwar № 4.

Adres dla telegramów: SWOLSKI. — Telefon № 1285.

Oddział techniczny. Budowa i remont gorzelní rektyfikacyjnych, z najnowszy
aparaturami syst. Barbe, Krochmalni i t. p. Dostawa parowych kotłóv, parowych
maszyn i wszelkich systemów naftowych i gazowych motorów.

TURBINY «FENIKS».

Oddział elektrotechniczny. Urządzenia oświetlenia i przenośni siły wszelkich
wymiarów i systemów. Jako specjalność: zastosowanie elektryczności dla celów
rolniczych, jako to: elektryczne pługi, mlóvarnie, siccarkarne, młyny i t. p.

Dostawa telefonów i wszelkich materiałow elektrycznych.

Kosztorysy i wszelkie objaśnienia bezpłatnie. (825)

Wyprawy dla panien

gotowe i na obstatunek.

Wyprawy na 100 rb. Wyprawy na 750 rb.

„ „ 200 „ „ „ 1.250 „

„ „ 300 „ „ „ 2.000 „

„ „ 500 „ „ „ 3.500 „

w Magazynie Braci A i J. Alszwang.

Kijów, Kreszczatik dom Grand Hotelu (telefon 529), fabryka w Moskwie. — Oddziały:
w Warszawie, w Odessie, w Jekaterynosławiu, w Wilnie, w Mińsku. w Charkowie,
w Tyńsiu, w Sewastopolu i w Kiszyniowie. (811)

◆ Cenniki na żądanie bezpłatnie. ◆

A. GUIRARD.

Warszawa, Królewska 23.

Meble wszelkich stylów własnego wyrobu. (1623)

NA ULICY. — Panie! litościwy, jestem biedna wdowa, dzieci drobnych pię-
ciorgo...

— Ależ zlitujcie się, to od piętnastu lat, jak żebrzeć, one nie nie urosły?
(Kolce)

WŁ. DOLIŃSKI

Najstarszy w Kijowie skład narzędzi rolniczych,

zastępstwo pierwszorzędnych fabryk zagran. i krajowych.

Poleca szczególnie:

Lokomobile i mlóvarnie parowe Ruston, Proctor & Co.

Stalowe amerykańskie brony Rod Leana.

Najnowsze kombinowane siewniki buraczane. (806)

„Patent Dolńskiego“.

Pierwszorzędne Biuro Nauczycielskie

Felicji Ginejko przy zakładzie Jadwigi Chruszczewskiej
friebrowskim w Warszawie, Nowy-Swiat 21. (1888)

TRUDNY WYBOR. — Czy pan woli polowanie na zajęce, czy na ptactwo?
Myślów-dyletant. Naprawdę nie wiem.
— Przy polowaniu na ptactwo trudniej o wypalek, trudniej podstrzelić kogoś
z nagańki.
— O, co to, to nie! Właśnie ubiegłej niedzieli postrzeliłem jakiegoś aeronau-
ta... (Satyr)

SUPERFOSFATY

poleca

TOWARZYSTWO AKCYJNE FABRYKI

Nawozów Sztucznych

i innych przetworów chemicznych

W KIELCACH. (5003)

DUBBELN-MARIENBAD,

Zakład kuracyjno-wodolecznicy D-ra Nordströma,

nad brzegiem morza Wschodniego pod Rygą

(Am Ostseestrände bei Riga). (5210)

pod osobistym kierunkiem właściciela D-ra Kitta-Kittel.

Sezon letni od d. 20 maja do 1 września. — Sezon zimowy od d. 1 września do 20 maja.

Nowourządzone wygodne mieszkania dla rodzin, oraz oddzielne pokoje
wraz z wiktem tak dla clerplących i rekonwalescentów, jak i gości kąpię-
lowych. — Ceny wraz z utrzymaniem i kapelą od 3-ch rubli dziennie. Bli-
szych szczegółow udziela Lekarz-Właściciel Dr. KITTA-KITTEL w Dubbeln.